

Tauno Ahola

SYKETTÄ AMMATILLISEEN KUNTOUTUKSEEN

Opinnäytetyö

Yhteisöpedagogi YAMK

Dataperustaisten hyvinvointipalvelujen kehittäminen

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	yhteisöpedagogi (ylempi AMK)
Tekijä/Tekijät	Tauno Ahola
Työn nimi	Syettä ammatilliseen kuntoutukseen
Toimeksiantaja	Spring House Oy
Vuosi	2024
Sivut	46 sivua, liitteitä 4 sivua
Työn ohjaaja(t)	Susanna Suvimaa ja Minna Lindholm-Lähde

TIIVISTELMÄ

Kehittämistehtävässä käsiteltiin saman yhtenäisen kuntoutuskokonaisuuden (SYKe) edellytyksiä Kelan NUOTTI-valmennuksessa. Aihe käsittelee valmennustyön ja digitaalisen oppimisalustan yhtenäistä kokonaisuutta, joka nousi esiin Kelan uudessa NUOTTI-valmennuksen palvelukuvauksessa.

Kehittämistehtävän tavoitteena oli selvittää: ”Mitä sama yhtenäinen kuntoutuskokonaisuus tarkoittaa, miten henkilöstö voi hyödyntää oppimisalustaa”, miten ”sama yhtenäinen kuntoutuskokonaisuus” muodostuu, ja miten valmennustyössä sitoutetaan kuntoutuja oppimisalustaan?” Kehittämistehtävässä keskeisiksi käsitteiksi nousee ammatillinen kuntoutus, NUOTTI-valmennus, oppimisalusta ja ammatillisen kuntoutuksen henkilöstö.

Koko kehittämistehtävän runkona oli PDCA-syklin vaiheet. Vaiheet muodostuvat suunnittelusta, tekemisestä, tarkastelusta ja vakiinnuttamisesta. Suunnittelu ja tekeminen painottuu kehittämispäivään. Kehittämistehtävässä toteutettiin valmentajille kehittämispäivä, jossa rakennettiin tulevaisuustutkimuksen menetelmin aineisto aiheen ympärille. Menetelminä oli learning cafe, tulevaisuuspyörä, tulevaisuus skenaariot ja heikot signaalit. Saatua aineisto siirrettiin Exceliin ja käsiteltiin PESTE-toimintaympäristöanalyysiksi sekä CLA-malliksi. PESTE-analyysi osoittaa toimintaympäristön nykytilan painopisteineen ja CLA-malli osoittaa mahdollista tulevaisuuden kuvaa. Analyysit sijoittuvat PDCA-syklin tarkastelun vaiheeseen.

Päätuloksina nousivat esiin PESTE-analyysin painopisteet sosiaaliseen ja teknologiseen teemaan. CLA-malliin nousi merkittävimmin aineiston toistuvuudessa sitoutuminen ja osaaminen. Tuloksia voi pitää PDCA-syklin vakiinnuttamisen tekijöinä. Kehittämistehtävä ja aineisto vastaa tutkimuskysymyksiin ja antaa suosituksia opinnäytteen tilaajalle. Suositukset tukevoittavat kokonaisarkkitehtuuria ja vaikuttavuuden mittaamista kilpailukyvyssä. Unohtamatta toimintaympäristön suuntaa ja organisaation vision tunnistamista.

Asiasanat: ammatillinen kuntoutus, osatyökykyinen, digipedagogiikka, nuori

Degree title	Master of Humanities
Author (authors)	Tauno Ahola
Thesis title	Pulse for vocational rehabilitation
Commissioned by	Spring House Oy
Time	2024
Pages	46 pages, 4 pages of appendices
Supervisor	Susanna Suvimaa and Minna Lindholm-Lähde

ABSTRACT

The development task dealt with the prerequisites for the same unified rehabilitation entity (SYKe) in Kela's NUOTTI coaching. The topic comprises a coherent whole of coaching work and the digital learning platform, which was highlighted in Kela's new service description for NUOTTI coaching.

The aim of the development task was to find out: What does the same unified rehabilitation package mean? How can staff use the learning platform? How is "the same unified rehabilitation package" formed? And how does the coaching work engage the rehabilitee to the learning platform? In the development task, the key concepts will be vocational rehabilitation, NUOTTI coaching, the learning platform and vocational rehabilitation personnel.

The framework of the entire development task was based on the phases of the PDCA cycle. The stages consist of planning, doing, reviewing and consolidating. Planning and making were focused on the development day. In the development task, a development day was organised for the coaches, in which the future was built using research methods to build material around the topic. The methods used were a learning café, a wheel of the future, future scenarios and early warnings signals. The obtained data was transferred to Excel and processed into a PESTE operating environment analysis and a CLA model. The PESTE analysis reflects the current state of the operating environment with its focus areas, and the CLA model presents a possible picture of the future. These analyses take place during the review stage of the PDCA cycle.

The main results of the PESTE analysis emerged in the social and technological theme. In the CLA model, the most significant increase in the repetition of the material was familiarity and competence. The results can be considered as the factors of establishing the PDCA cycle. The development task and material answer the research questions and provide recommendations to the client of the thesis. The recommendations support the overall architecture and the measurement of effectiveness in term of competitiveness. Not forgetting the direction of the operating environment and the recognition of the organization's vision.

Keywords: vocational rehabilitation, incapacitated person, digital pedagogy, adolescent

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TOIMEKSIANTAJAN KUVAUS.....	7
3	NUORTEN AMMATILLINEN KUNTOUTUS	7
3.1	Ammatillinen kuntoutus.....	8
3.2	NUOTTI-valmentajien koulutustausta	11
3.3	NUOTTI-valmennuksen palvelukuvaus	14
3.4	NUOTTI-valmennuksen oppimisalusta	16
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	17
5	KEHITTÄMISTEHTÄVÄN KUVAUS	17
5.1	PDCA-sykli kehittämistehtävän menetelmänä	18
5.2	Kehittämispäivä	20
5.3	Aineiston keruu tulevaisuustutkimuksen menetelmin.....	21
5.3.1	Learning Cafe	22
5.3.2	Tulevaisuuspyörä.....	23
5.3.3	Skenaariotyöskentely (=tulevaisuuspyramidi).....	24
5.3.4	Heikot signaalit	25
5.4	Kehittämispäivässä tuotettu aineisto ja analyysit	26
5.4.1	PESTE-toimintaympäristöanalyysi	27
5.4.2	CLA-tulevaisuuskuvat	32
5.5	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	34
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET TOIMEKSIANTAJALLE	35
	LÄHTEET.....	38

LIITTEET

Liite 1. Kuva- ja taulukkoluettelo

Liite 2. Kirjallisuushaun tulokset Finna-palvelusta

Liite 3. Eettinen suostumus osallistua tutkimukseen

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on kehittämistehtävä, jonka tavoitteena on kuvata NUOTTI-valmennuksen henkilökuntaa osallistava kehittämisprosessi läsnäolevan valmennustyön ja digitaalisen oppimisalustan ”samasta yhtenäisestä kuntoutuskokonaisuudesta” (=jatkossa lyhenteenä SYKe (englanniksi pulse)) sekä tunnistaa tekijöitä, joita tässä erityisesti tulee huomioida. Aihe nousee esiin uudessa Kelan NUOTTI-valmennuksen palvelukuvauksesta (Kela 2024, 15). Kehittämistehtävään kuuluu aiemmin rakennettu oppimisalusta Kelan NUOTTI-valmennukselle, kehittämispäivän suunnittelu ja toteuttaminen sekä henkilöstöltä saadun aineiston kerääminen ja analysointi.

Aiheen vaikuttavuutta pohjustaa kuntoutukseen hakeutumisen yleisin syy, mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt. Määrä on lähes 70 % kaikista kuntoutujista. Tämä on kolminkertaistunut vuodesta 2012 vuoteen 2022 (Kela 2023, 31–32, 42). Samanaikaisesti ammattilaisten määrä on pääsääntöisesti kasvanut (Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt 2024; Tutkintotavoitteen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot 2004–2021 s.a). Olen havainnut työelämässä, että ammatillisessa kuntoutuksessa on vasta koronaepidemian jälkeen muotoutunut ja kasvanut mahdollisuus digitaalisiin vaihtoehtoihin ammatillisessa kuntoutuksessa. Historia on lyhyt, ja usein yhä edelleen ammatillinen kuntoutus nähdään vain ja ainoastaan läsnä olevana ihmistä kohtaavana työnä. Digitaalisuudessa nähdään kuntoutujien ja työntekijöiden näkökulmasta mahdollisuuksia tilanteen helpottamiseksi, mutta samanaikaisesti siinä tunnistetaan myös haasteita. Näistä syistä aihe on ajankohtainen ja ristiriitainen, keskustelua herättävä ja ammatillisesti merkittävä ja yhteiskunnallinen.

Kehittämistehtävä tuottaa tietoa kuntoutujan oppimisalustan sekä valmennustyön SYKkeestä NUOTTI-valmennuksessa Spring House Oy:lle. Opinnäytteen tuloksia voidaan hyödyntää organisaatiossa muun muassa työn järkevään tehostamiseen, kehittämiseen sekä vaikuttavuuden kasvattamiseen liittyen. Tietoa on myös mahdollista hyödyntää organisaation ulkopuolella mm. muiden palveluntuottajien sekä ammatillisen kuntoutuksen toimijoiden osalta.

NUOTTI-valmennus on Kelan valtakunnallinen nuorten ammatillisen kuntoutuksen palvelu, jota toteutetaan samalla palvelukuvauksella organisaatiosta ja

alueesta riippumatta. Uusi päivitetty NUOTTI-valmennuksen palvelukuvaus on otettu käyttöön 1.1.2024. Nuorten etätyöskentelyn mahdollistaminen oppimisolustan avulla on ajankohtaista palvelun uuden palvelukuvauksen mukaisesti. Tämän vuoksi myös valmentajien perehdyttäminen SYKkeen tekemiseen on erittäin ajankohtaista ja tarpeellista. Opinnäytteen tekovaiheessa aiheesta ei ole löydetty aiempia opinnäytteitä ja tutkimuksia, joten aihe on uusi ja hyvin konkreettinen, työtä ja valmentajia tukeva sekä ohjaava kehittämistehävä.

Kuntoutujakokemuksen ja kuntoutuksen vaikuttavuus rajataan opinnäytteen ulkopuolelle, koska näitä seurataan palvelukuvauksen mukaisesti Kelan omilla mittareilla (Kela 2024, 20–23; ePressi 2019). Rajaan opinnäytettä Kelan järjestämään nuorten ammatillisen kuntoutukseen tähtäävään, NUOTTI-valmennukseen. Käytettävään oppimisolustaan ja sen käyttömahdollisuuksiin on tehty rajaus. Rajaukset ovat perustellut pohjautuen palvelun tuottamiseen liittyviin sopimukseen (Kela s.a.) ja käytettäviin resursseihin (Moodle) sekä tietosuojasäädöksiin, huomioiden laki alaikäisten parissa työskentelyn osalta. Valmennuksen osalta rajaus koskee vain digitaalisen ja muun valmennustyön yhtenäisyyttä ja/tai eroavuuksia. Rajausta on tehty myös kieleen ja termeihin. Kaikkia alan termejä ei avata opinnäytetyössä, koska Kelan terminologiseen sanastoon (Kela 2021) on määritelty ammattitermejä, jotka ovat myös olennainen osa ammattikieltä ja ammattisanastoa tässä opinnäytteessä. Termit on tarkistettu myös Fintosta (Finto 2024).

Opinnäytetyön aihe nousi esiin työpaikan tarpeesta ja toiveesta. Työskentelen itse kuntoutusalalla, kuntoutujien sekä valmentajien kanssa yhdessä. Kehitän valmentajana ja asiantuntijana niin palvelua kuin työympäristöä sekä palvelusisältöjä kuntoutujille ja henkilöstölle. Olen koulutukseltani yhteisöpedagogi AMK, sekä olen suorittanut kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalveluiden erikoisammattitutkinnon ja sosiaalipsykologian perusopinnot. Minulla on myös laaja työkokemus vaativan ammatillisen kuntoutuksen parista. Opinnäytteessä päädyin itselleni tuttuun aiheeseen täydentämään osaamista uudesta näkökulmasta. Nykyiset opinnot dataperustaisten hyvinvointipalveluiden kehittämisen parissa istuvat erinomaisena jatkumona osaamiselleni ja kiinnostukselle digitaalisuu-

den hyödyntämisestä omassa työssäni, joka on väistämätöntä tulevaisuudessa. Kehittämistehtävä on yhdistelmä työvalmentaja EAT:n ja yhteisöpedagogi AMK:n ydinosaamista, josta tarkemmin luvussa 5.2. kehittämisspäivä.

2 TOIMEKSIANTAJAN KUVAUS

Spring House Oy on osa StaffPoint-konsernia. Yritys on perustettu alun perin vuonna 2002 ja osaksi StaffPoint-konsernia on liitetty 2012. Yrityksen ydinajatuksena on ”Auttaa asiakkaita oivaltamaan vahvuutensa työelämässä ja vieämään ideat arjen työssä tapahtuviksi muutoksiksi. ”**Sinulla on yksi elämä – tee siitä arvokas**””. Spring House Oy tuottaa palveluita niin julkiselle kuin yksityiselle sektorille. Palvelut ovat mm. työttömille työnhakijoille, kuntoutujille, osatyökykyisille, ammatinvaihtajille, työttömyysuhan alla oleville, maahanmuuttajille, nuorille ja iäkkäämmille työelämää ohjautuville asiakkaille. Palveluina mm. Muutosturva-, kotoutumis-, työnhaun- ja nuorten valmennuksia (StaffPoint 2023; Finder s.a.).

Uudenlaiset digitaaliset työkalut ja toimintamallit muuttavat henkilöstön kokemusta työstä (Goldking & Wolf 2023, 1). Strategisesti liiketoiminnan kehittämällä voidaan saavuttaa kannattavuutta ja laatua sekä sen valvontaa, mutta myös toiminnan luotettavuutta, mikä edistää liiketoimintojen pysyvyyttä ja vakautta sopimuskausina esimerkiksi työssä pysymiseen.

3 NUORTEN AMMATILLINEN KUNTOUTUS

Opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä ovat ammatillinen kuntoutus, ammatillisen kuntoutuksen henkilöstö, NUOTTI-valmennuksen palvelukuvaus ja oppimisalusta (Moodle). Avaan käsitteissä ammatillista kuntoutusta joka on keskeinen käsite opinnäytetyössä ja lukijalle mahdollisesti heikommin tunnettu toimiala. Henkilöstön osalta avaan lukuja määrään tai pätevyyskseen liittyen. Koska oppimisalusta ja opinnäytetyö on rajattu Kelan NUOTTI-valmennukseen, avaan myös NUOTTI-valmennuksen palvelukuvausta sekä oppimisalustaa tarvittavin osin opinnäytetyön aiheen kannalta. Oppimisalustana on Moodle, joka on paremmin tunnettu nimi oppimisalustajärjestelmästä. Luvut kertovat palvelun ja toiminnan nykytilaa ja niiden keskinäisiä sidoksia, vaikka eivät suoranaisesti kerro oppimisalustan ja valmennuksen yhteneväisyydestä. Siksi lukuihin on valittu valtakunnallisia lukuja kohderyhmästä, palvelusta ja

toimijoista. Valtakunnallisia lukuja perustelee myös tilaajan velvoittavuus noudattaa palvelua valtakunnallisesti ja lain säädäntöjen mukaisesti. Mukaan lukien mm. laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019; Valtiovarainministeriö s.a.).

Koska opinnäytetyössä käsitellään Kelan ammatillista kuntoutusta, on kirjallisuudessa julkishallinnon kirjallisuutta, kuten laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista, sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja ammatillisesta kuntoutuksesta sekä Kelan NUOTTI-palvelukuvaus. Tiedonhakua tehtiin useista eri tietokannoista eri hakukomennoilla. Lopputulokseen on päädytty koostamaan yksittäiset lähteet, jotka muodostavat kokonaiskuvan opinnäytetyön näkökulmasta tilaajaorganisaatiolle. Tästä syystä tiedonhakua on tehty suunnitelmavaiheessa kuin myös läpi opinnäytteen tekemisen. Opinnäytteen päätösvaiheessa relevantteja tiedonhaun tuloksia on täydennetty.

3.1 Ammatillinen kuntoutus

Kuntoutus on sairaan, vammaisen tai vajaakuntoisen ihmisen toimintakyvyn, itsenäisen selviytymisen, hyvinvoinnin, osallistumismahdollisuuden ja työllistymisen edistämistä (Kela 2023, 7). Kuntoutus jakautuu ammatilliseen kuntoutukseen, lääkinnälliseen kuntoutukseen, kuntouttavaan työtoimintaan ja sosiaaliseen kuntoutukseen (STM 2023). Tässä opinnäytteessä keskitytään ammatilliseen kuntoutukseen Kelan nuorille kohdennetussa NUOTTI-valmennuksessa. NUOTTI-valmennuksesta tarkemmin luvussa 3.3. NUOTTI-valmennuksen palvelukuvaus. Jotta saataisiin kokonaiskuva, avaan ammatillisen kuntoutuksen lukuja päätöksien määrän ja kustannusten näkökulmasta sekä sairausluokitusten perusteella. Luvuissa on tarpeen huomioida, etten nosta esiin kuntoutujamääriä. Usea kuntoutuja voi siis saada useamman päätöksen kuntoutuksesta ja tästä syystä on olennaisempaa perustella opinnäytteen näkökulmasta kuntoutuspäätösten, ei kuntoutujien määrää.

Kelan kuntoutuspäätöksiä on vuonna 2022 tehty ammatilliseen kuntoutukseen 42 691 kpl (joista myönteisiä päätöksiä on 67,8 %). Näistä nuoren ammatilliseen kuntoutukseen (laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 7 a §) on 11 263 päätöstä (joista myönteisiä päätöksiä

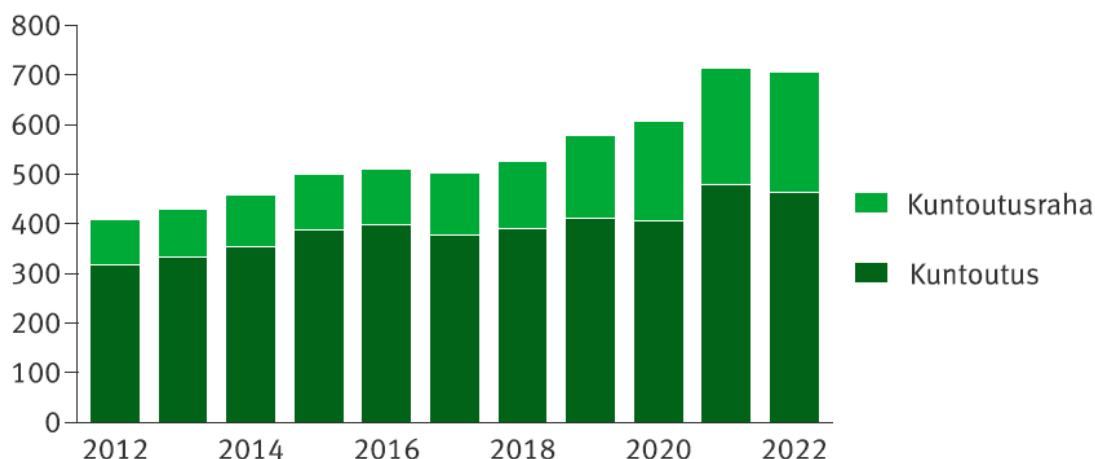
on 87,1 %). NUOTTI-valmennukseen on päätöksiä 10 440 kpl (joista myönteisiä on 86,2 %). (Kela 2023, 32). Luvut taulukossa 1.

Taulukko 1. Kelan kuntoutuspäätösmäärät vuonna 2022 (Kela 2023, 32)

Kelan kuntoutuspalvelupäätökset toimenpiteittäin 2022	yhteensä	ammattilliseen kuntoutukseen	nuoren ammattilliseen kuntoutukseen (KKRL 7 a)	NUOTTI-valmennukseen
kuntoutuspäätöksiä (kpl)	252 059	42 691	11 263	10 440
myönteisiä päätöksiä	80,9%	67,8%	87,1%	86,2%

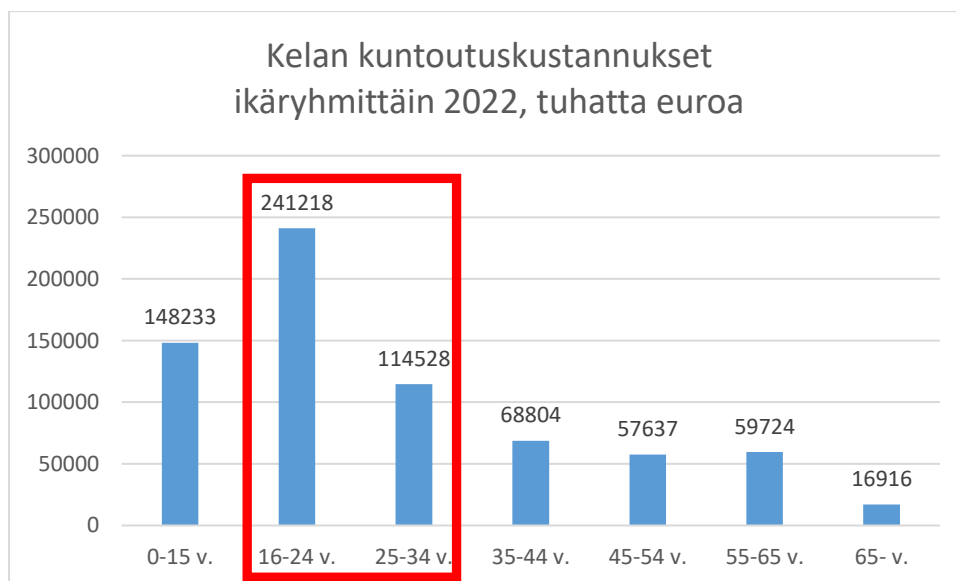
Kuntoutusajan toimeentuloturvana Kela maksaa kuntoutujalle kuntoutusrahaa. Kelan tilastoissa tilastovuoden aikana kuntoutuja on ollut Kelan järjestämässä kuntoutuksessa ja saanut kuntoutusrahaa (Kela 2023, 7). Vuonna 2022 kuntoutusrahaa maksettiin kaiken kaikkiaan 243 miljoonaa euroa, joka oli 11,4 % edellisvuotta enemmän. Yksilökohtaisen kuntoutuksen menot olivat vuonna 2022, 464 miljoonaa euroa. Tästä 58 miljoonaa on käytetty ammattilliseen kuntoutukseen. Vuoden 2022 kustannukset ovat 3,5 % enemmän kuin edellisvuonna (Kela 2023, 9) ja vastaava luku 2021 oli 20,9 % enemmän kuin vuonna 2020 (Kela 2022, 9). Kuntoutusrahan saajista 92,1 % sai Kelan kuntoutuspalveluita (Kela 2023, 15–16, 60–63). Lukuja avaa selkeämmin kuva 1, joka kertoo kuntoutuskustannusten kehittymistä viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Miljoonaa euroa
(vuoden 2022 rahana)

Kuva 1. Yksilökohtaisen kuntoutuksen kustannukset 2012–2022 (Lähde: Kela 2023, 10)

Kun lukuja tarkastellaan ikäryhmittäin vuoden 2022 tilastoista, jakautuvat kuntoutuksen kustannukset eniten 16–24-vuotiaisiin 241 miljoonalla eurolla. Toiseksi eniten 0–15-vuotiaisiin 148 miljoonalla eurolla ja kolmanneksi eniten 25–34-vuotiaisiin 114 miljoonalla eurolla. Kuva 2 avaa lukuja tarkemmin.

Kuva 2. Kelan kuntoutuskustannukset ikäryhmittäin 2022 (Kela 2023, 52)

Kuntoutukseen hakeutumisen yleisin syy on mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt, määrä on lähes 70 % kaikista kuntoutujista. Tämä on kolminkertaistunut vuodesta 2012 vuoteen 2022. Vuonna 2022 kuntoutuspäätöksiä oli sairauspäryhmän puitteissa 153 501 kpl, kaikista kuntoutuksen 252 059 päätöksestä. Sairauspääryhmän puitteissa hakeneista lähes 90 % sai myönteisen

kuntoutuspäätöksen (Kela 2023, 31–32, 42). Kuntoutuspalveluiden kuntoutujille maksetut kustannukset olivat 2022 kokonaisuudessaan nuorten ammatilliseen kuntoutukseen 25 864 000 €. NUOTTI-valmennukseen 23 566 000 €, josta F00–F99-sairauspääryhmällä (Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt (Tautiluokitus ICD-10 2011, 234)) 6 004 000 € ja ilman sairauspääryhmä tietoa 17 190 000 €. (Kela 2023, 58). Luvut taulukossa 2.

Taulukko 2. Kelan kuntoutujille maksetut kustannukset 2022 (Kela 2023, 58)

Kelan kuntoutujille maksetut kustannukset 2022 (tuhatta euroa)	Yhteensä	F00 – F99	Ilman diagnoosia
Ammatillisessa kuntoutuksessa yht.	58 750	24 159	20 682
Nuoren ammatillisessa kuntoutuksessa	25 864	6 435	18 935
NUOTTI-valmennuksessa	23 566	6 004	17 190

Kuntoutus on keskeinen keino kansalaisten toimintamahdollisuuksien edistämässä (Salminen & Häikiö 2022, 19, 26). Luvut kuvaavat valtakunnallista tilannetta yleisellä tasolla. Jotta lopputuloksissa voidaan viitata mahdolliseen yksilölliseen ja/tai yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen, nuoriin kohdistuvien palveluiden ja työn merkittävyyteen, ennaltaehkäisevään työhön sekä näiden kustannusvaikutuksiin.

Tilastot on haettu Helda-tietokannasta rajaamalla asiasanoiksi ”kela AND kuntoutustilasto” ja aikamääreeksi 2022–2024. Tulokseksi tuli viisi julkaisua, jotka kaikki ovat YAMK-opinnäytetyöhön kelpaavia. Julkaisuista kaksi rajataan tämän opinnäytteen ulkopuolelle otsikon ja johdannon tekstinluvun perusteella. Rajatut tilastot kertovat kuntoutuksen kustannuksista ja määristä valtakunnallisella tasolla. Helda-tietokantaa perustelee Kelan Tietotarjottimen suora ohjaus Heldaan, kun vastaavasti Finnasta haettuna tulokset ovat merkittävästi erilaiset ja sivuavat.

3.2 NUOTTI-valmentajien koulutustausta

Kuntoutajat tarvitsevat valmentajia, jotka kannustavat heitä edistymään ja tekemään valintoja ja tutustumaan vertaisiinsa. Yhteisöllisyyden muodostumiselle on tarpeen antaa aikaa (Salminen & Häikiö 2022, 22–23). NUOTTI-valmennusta toteuttaa käytännössä ammatillisen kuntoutuksen henkilöstö, joka on perehdytetty ja koulutettu tehtävään sekä palveluun. NUOTTI-valmennuk-

sen henkilöstön hyväksymisperusteisiin kuuluu mm. koulutustausta, joista hyväksyttäviä ovat: psykologi, toimintaterapeutti (AMK), sairaanhoitaja (AMK), terveydenhoitaja (AMK), sosiaalityöntekijä, sosionomi (AMK), kuntoutuksen ohjaaja (AMK), yhteiskuntatieteiden maisteri (opintosuunta nuorisotyö tai nuorisotyön tutkimus), kasvatustieteen maisteri (suuntauksena muu kuin varhaiskasvatus) ja yhteisöpedagogi (AMK) (KU55 2024). Lisäksi vaatimuksina on työkokemus ja verkostotyön kokemus. Erillisinä kursseina huomioidaan mm. ratkaisukeskeisen valmentajan koulutus (20 op), neuropsykiatrisen valmentajan koulutus (30 op), ICF – toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen koulutus (16 h) ja valmentajan motivoiva haastattelu-koulutus (KU55). Samat henkilökunnalta edellytetyt korkeakoulutukset kuvataan myös Kelan NUOTTI-palvelukuvauksessa (Kela 2024, 19).

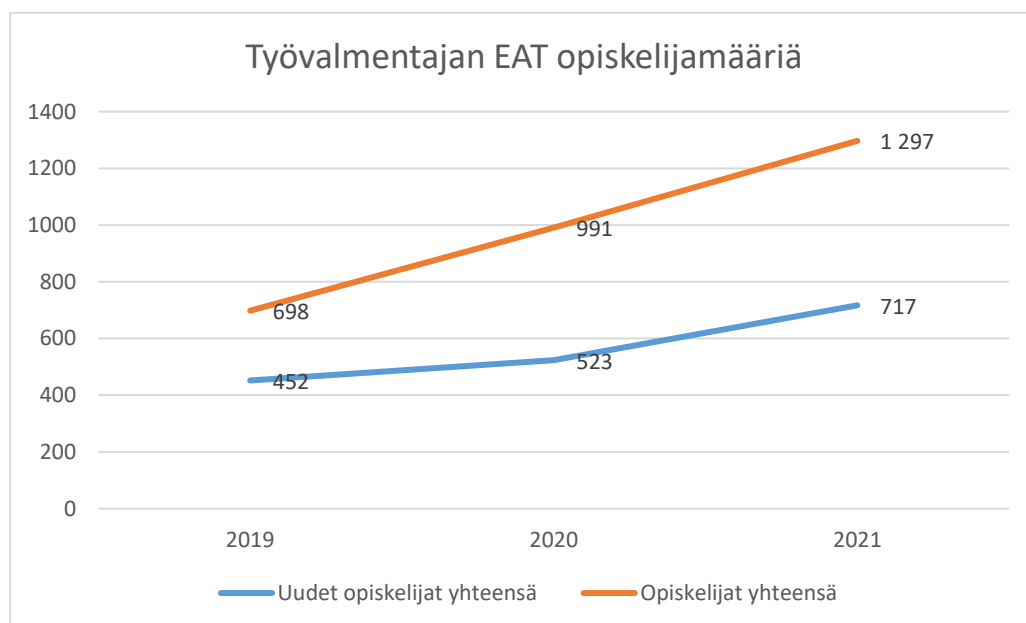
ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health) on kansainvälinen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitus, joka kertoo, miten yksilön elämässä näkyvät sairauden tai vamman vaikutukset. ICF-luokituksen tarkoituksena on avata toimintakyvyn käsitteitä laajasti, yhdenmuikaistaa eri ammattiryhmien kieltä, tarjota tieteellistä perustaa ja mahdollistaa tietojen vertailua kuntoutustyössä ja tietojärjestelmissä. ICF-luokitus sopii myös oppimiseen. (THL 2023b). Kelan palvelukuvaus ohjeistaa henkilöstöä vaikuttavaan ja nuoren kuntoutumista tukevaan hyvään kuntoutuskäytäntöön. Tämä sisältää ICF-luokituksen huomioinnin, tieteellisiä ja vakiintuneita menetelmiä ja työtapoja, yksilöllisen kohtaamisen, nuoren huomioinnin sekä toimijuuden, nuoren osallistumismahdollisuuden ja toimintakyvyn vaikuttavat tekijät muutoksessa (Kela 2024, 6). ICF-luokitus keskittyy kuntoutumisen näkyviin lopputuloksiin, eli toimintoihin, ei toimintamahdollisuuksiin. Se ei myöskään huomioi resurssien välttämättömyyttä (Salminen & Häikiö 2022, 26). Koska palvelukuvauksessa ICF-luokitus nousee esiin, ja sen osaamista odotetaan myös henkilöstöltä, on se perusteltua käsitellä myös yleisesti tässä opinnäytteessä siltä osin kuin opinnäytetyö ja aihe edellyttävät.

Vuonna 2018 Opetushallitus on antanut määräyksen kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinnon perusteista, johon kuuluu myös työvalmentajan erikoisammattitutkinto (Opetushallitus 2018). Tutkinto jakautuu kolmeen eri osaamisalaan: vammaisalan ja erityisen tuen, työvalmennuksen ja

näkövammaistaitojen ohjauksen osaamisaloihin. Tutkinnon suorittanut voi toimia asiantuntijana kuntoutujan kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalveluissa (Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto 2018). Erikoisammattitutkintoa ei kuitenkaan ole huomioitu NUOTTI-valmennuksessa.

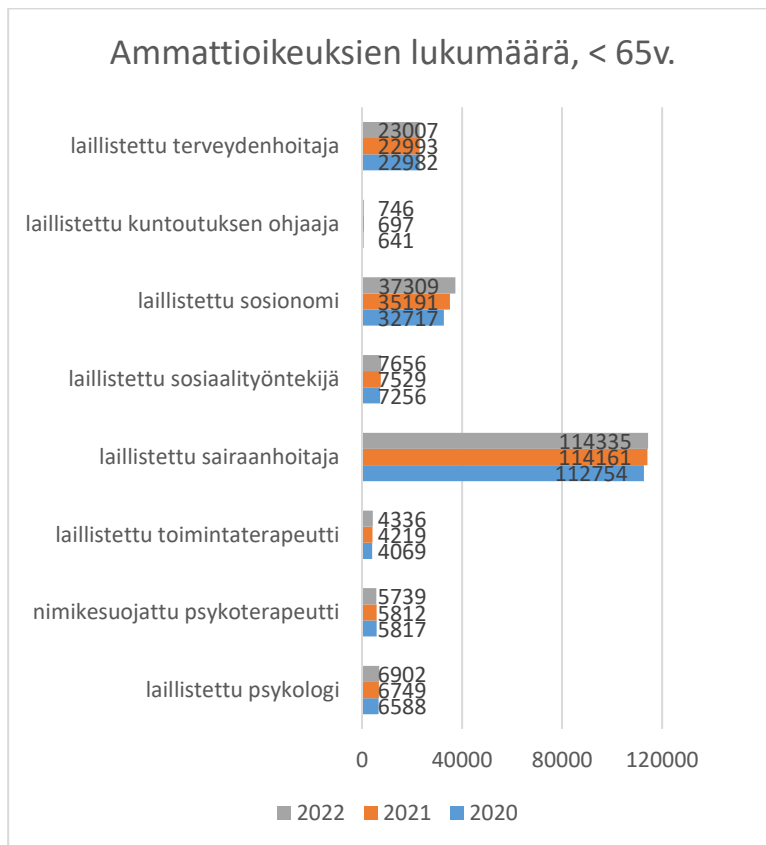
Tarkastelen kaikkia edellä mainittuja tutkintonimikkeitä opinnäytetyössäni kuvatakseni mahdollisimman hyvin henkilöstön määrää ja tilannetta palvelun toteuttamisen näkökulmasta. Rajaan tarkastelun ulkopuolelle ne koulutukset ja ammattilaiset, jotka mahdollisesti muutoin voisivat soveltua alan työtehtäviin.

Työvalmentajan EAT-tutkinnon suorittaneiden osalta kasvu on selvää (kuva 3). Tilastokeskuksen uusien opiskelijoiden ja valmistuneiden määrää tarkastellessa (Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot 2004–2021 s.a). Tulokset eivät kerro valittuja osaamisaloja, mutta ne ohjautuvat kaikki pääsääntöisesti kuitenkin jollain tapaa kuntoutuksen toimenkuviin.

Kuva 3. Työvalmentajien EAT opiskelijamäärät (Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot 2004–2021 s.a)

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ylläpitämässä Avoindata.fi-sivustosta voidaan tarkastella ammattioikeuksien lukumääriä. Vuodesta 2015 vuoteen 2020 henkilöstön määrä on kasvanut 9,5 %. Yksityisellä sektorilla kasvua on tapahtunut 32,5 %. (THL 2023a, 1). Kuva 4 avaa ammattioikeuksien lukumäärää alle 65-vuotiaiden osalta.

Kuva 4. Ammattioikeuksien lukumäärä (Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt 2024)

Ammatillisen kuntoutuksen henkilöstöön liittyvä tiedonhaku tehtiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön tilastotiedosta Digi- ja väestötietoviraston Avoindata-data-aineistosta. Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot on haettu Tilastokeskuksen tilastotietokannasta. Hakukriteereihin valittiin keskeiset ammatti- ja tutkintonimikkeet, joita alalla ja opinnäytetyössä käsiteltiin. Tilastotietoja on täydennetty Opetushallituksen kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinnon kuvauksella sekä Terveyden ja hyvinvointilaitoksen tilastoraportilla alan henkilöstöstä 2020 joka löytyy Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan avoimesta Julkari-julkaisuarkistosta hakusalla "tilastoraportti AND thl AND henkilöstö".

3.3 NUOTTI-valmennuksen palvelukuvaus

NUOTTI-valmennus on Kelan palvelu, joka on merkittävä kuntouttaja Suomessa. Kuntoutusta järjestää myös julkinen terveydenhuolto, työterveyshuolto, kuntien sosiaalipalvelut ja vammaisjärjestöt (Kela 2023, 7) sekä nykyään myös hyvinvointialueet joko itse tai ostopalveluna (laki hyvinvointialueesta 29.6.2021/611, 9 §).

Kelan NUOTTI-palvelukuvaus on kirjallinen ohjeistus organisaatioille, jotka on julkisen kilpailutuksen kautta kilpailutettu palveluntuottajaksi Kelalle (Hilma 2024). Kilpailutus kohdentuu määrääjäksi, tiettyyn palveluun ja sopimukseen. Sopimus ja palvelukuvaus velvoittaa osapuolia toimimaan niiden mukaisesti. Kelan NUOTTI-palvelukuvaus jakautuu kahteen osaan: NUOTTI-palvelukuvaukseen ja yleiseen osaan. Vuonna 2024 toteutuvassa NUOTTI-palvelukuvauksessa sekä palvelunkuvauksen yleisessä osassa kerrotaan etäkuntoutuksen toteutuksesta ensimmäistä kertaa. (Kela 2024).

Palvelukuvauksen mukaan NUOTTI-valmennuksen kuntoutuja tarvitsee tukea arjen motivaation löytymiseen. Esimerkiksi keinoja tulevaisuuden suunnitteluun, pystyvyyttä osallistua ja sitoutua valmennukseen, tukea opintoihin, työelämään, arjenhallintaan, voimavarojen löytämiseen sekä muutostarpeisiin elämäntilanteessa. (Kela 2024, 5; Ylistö 2015; Vuorento & Terävä, 2014.).

NUOTTI-valmennuksen kuntoutujien toimintakyky on olennaisesti heikentynyt 16 – 29 vuotiaana, ja siten kuntoutuja on syrjäytymisvaarassa. Valmennukseen voi hakeutua ilman todettua sairautta ja terveydentilan selvitystä. Eikä todettu sairaus ole myöskään este valmennukselle (Kela 2023, 4–5). Määrittävä tekijä ei ole sairaus ja diagnoosi, vaan kykeneekö toimimaan vai ei (Salminen & Häikiö 2022, 18). Julkisen terveydenhuollon kuntoutuksissa on vaikea määrittellä milloin hoitotoimenpiteet vaihtuvat kuntoutuksen toimenpiteiksi. Tässä syystä tilastointi kuntoutuksesta on haastavaa (Kela 2023, 7).

Kuntoutumisen tavoitteet annetaan usein ulkoapäin. Kuntoutujalähtöisyyttä ja kuntoutujien toimijuutta heikentää kuntoutuksen monimutkainen organisoituminen. Kyky toimia yhteiskunnan odotusten mukaisesti helpottaisi nuoren kuntoutumista, kuten myös joustava organisaatio, valinnan vara ja milloin ja missä ympäristössä kuntoutuminen toteutuu (Salminen & Häikiö 2022, 18, 21).

Palvelukuvaus edellyttää että:

- Kuntoutus on tavoitteellista nuorelle itselleen soveltuvaa ja kuntoutumista edistävää.
- Kuntoutuja kokee etäkuntoutuksen ja kasvokkaisen kuntoutuksen SYK-keeksi.
- Kuntoutuja voi luottaa laatuun, osaamiseen ja henkilöstön valmiuksiin.

- Kuntoutuja voi osallistua etäkuntoutukseen arjen ympäristöstä.
- Kuntoutuja saa opastusta ja toimintaohjeita teknisiin haasteisiin sekä etäkuntoutukseen ja
- tietoturvan, tietosuojan ja saavutettavuuden varmistaminen on organisaation vastuulla. (Kela 2024, 15–19).

NUOTTI-valmennuksessa nuorelle tarjotaan keinoja toimintakyvyn kohentamiseen, työelämävalmiuksien lisäämiseen ja arjenhallintaan yhdessä henkilöstön tuella. Tavoitteena on opiskelu- tai työelämä. (Kela 2024, 4).

3.4 NUOTTI-valmennuksen oppimisalusta

Oppimisalustan rakentaminen ja kehittäminen liittyy Kelan NUOTTI-valmennuksen tarpeisiin. Palvelukuvaukseen täydennettiin 1.1.2024 alkaen etäkuntoutuksen mahdollisuuden tarjoaminen sekä Kelan odotukset SYKkeestä palvelukuvauksen mukaisesti.

NUOTTI-valmennukseen rakennetun uuden Moodle-oppimisalustan pääotsikot ovat aloitukseen, saavutettavuuteen ja tavoitteellisuuteen liittyviä asioita sekä valmennukseen kuuluvia suostumuksia, päiväkirja tehtävä, arjen hallintaan liittyvä osio, opintoihin liittyvä osio, työnhaun valmennuksen osio ja valmennuksen päättymiseen liittyvä tavoitteisiin liittyvä mittaaminen sekä vaikuttavuuden arviointi. Sisällössä on pyritty huomioimaan mahdollisimman hyvin ja riittävän laajasti NUOTTI-valmennuksen palvelukuvauksessa vaaditut sisällölliset sekä Kelan antamat ohjeistukset (Kela 2024; KU55; Spring House 2024). Oppimisalustassa vaikuttavat myös merkittävästi saavutettavuuden kriteerit sekä oppimista helpottavat käytänteet (Moodle s.a.). Oppimisalustan tarkempi kuvaus rajataan tämän opinnäytteen ulkopuolelle.

Kirjallisuushaku (liite 2) on tehty Finna-palvelusta avainsanoilla ”digipedagogiikka AND kuntoutus” vuodesta 2019 vuodesta lähtien. Tulokseksi tulee 5 julkaisua, joista kaksi on lähemmällä tarkastelulla sama tutkimusjulkaisu opettajien osaamisen kehittämisestä. Haulla haetaan vastausta kehittämistehtävään, jossa haetaan SYKkeelle tietopohjaa ja vastauksia. Kirjallisuushaun tuloksia on käytetty soveltuvin osin kehittämistehtävässä kun julkaisuajankohta on tämän mahdollistanut.

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata NUOTTI-valmennuksen henkilökuntaa osallistava kehittämisprosessi oppimisalustan ja valmennuksen yhdistämiseksi SYKkeeksi. SYKkeen tavoitteena on saavuttaa onnistunut, vaikuttava lopputulos kuntoutustyössä. Opinnäytetyön tavoitteena on tunnistaa mahdollisia kehittämistarpeita oppimisalustan ja valmennustyön SYKkeeksi.

Opinnäytteessä vastataan kysymyksiin:

- Mitä sama yhtenäinen kuntoutuskokonaisuus tarkoittaa?
- Miten henkilöstö voi hyödyntää oppimisalustaa?
- Miten "sama yhtenäinen kuntoutuskokonaisuus" muodostuu?
- Miten valmennustyössä sitoutetaan kuntoutuja oppimisalustaan?

NUOTTI-valmennuksen henkilöstö osallistui kehittämispäivään, jossa henkilöstö yhteisesti tuottaa aineiston, joka vastaa tutkimuskysymyksiin. Opinnäyte tuottaa ymmärrystä valmennuksen ja digitaalisen oppimisalustan SYKkeestä ja mahdollisuuksista, mutta myös toteuttaa vaikuttavaa palvelua niin asiakkaille, tilaajalle kuin palveluntuottajalle.

5 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN KUVAUS

Kehittämistehtävä on vaiheittaista, päättymätöntä prosessia ja kehittäminen ohjaa harkitsemaan valintoja (Hirsjärvi ym. 2014). Toimin vaiheittain: ilmiöön tutustumisena keskeisten käsitteiden kautta, ihmettelynä, syventävän tiedon etsintänä esim. alaikäisten tietoturvaan liittyen, selitysten ja päätelmien kehittelynä, reflektointina kehittämispäivässä sekä tiedon jakaminen perehdytyksissä. Näiden tasapainoinen toteutumisen varmistaminen on tärkeä taata. Keskeistä on myös rooli, miten opettaa ja miten kehittämistehtävä antaa mahdollisuuden kehittää prosessia. Koska työ jatkuu opinnäytteen ja kehittämispäivän jälkeenkin, on suunnitelmalla oltava jatkuvuutta. (Heikkinen & Sivonen 2023, 6–7 ja 11). Pysin kehittämistehtävässä käytännön toiminnan ja teoreettisen tutkimuksen vuorovaikutukseen kuten toimintatutkimuksissa, joissa on tyypillistä ryhmässä toimiminen ja yhteisvastuullinen kehittäminen. Kehittämistehtävällä on merkittävä vaikutus valmennuksen kehittymisessä. Se pyrkii vaikuttamaan lähinnä kolmeen alueeseen: käytännön toimintojen kehittämiseen,

osallistujien toimintojensa ymmärtämiskyvyn lisääntymiseen ja itse toimintatilanteessa kehittymiseen.

5.1 PDCA-sykli kehittämistehtävän menetelmänä

PDCA-sykli on Walter Shewhartin vuonna 1939 esittelemä sykli. Tätä kutsutaan Demingin ympyräksi. Ympyrän pohjalta on syntynyt niin sanottu PDCA-sykli. Prosessin kehittäminen edellyttää, että vaiheita tunnistetaan ja kuvataan. Kehittäminen ei välttämättä tule koskaan valmiiksi, mutta tavoitteena on, että hyötyä / lisäarvoa lisätään. Vuonna 1993 Deming on todennut toiminnanohjaukseen ja kehittämiseen soveltuvan paremmin PDSA-syklin. Tässä mallissa C (check/study) korvataan tavoitteiden saavuttamiseksi reflektoinnilla ja syy-seuraussuhteiden arvioinnilla, S (study). PDSA-sykli tukee toiminnan ja organisaation jatkuvaa parantamista sekä oppimista. (Heikkinen & Sivonen 2023, 5). PDCA / PDSA-sykli on kuvattu kuvassa 4. PDSA-sykli etenee tiettyjen vaiheiden kautta: suunnittelu (plan), toteutus (do), arviointi (study) ja vakiinnuttaminen (act).

Kuva 5. PDCA/PDSA-sykli (mukaillen Heikkinen & Sivonen 2023, 4)

Laadun parantaminen jatkuvan oppimisen ja kehittämisen kautta on PDSA-syklille ominaista. Se kehittää toteuttajia myös toimijoina. Tätä voitaisiin kuvailla myös konstruktivisena tutkimusotteena, jossa teoriaa ja testausta tehdään käytännössä. Toteuttajalle jää tilaa omille kokeiluille ja ajattelulle sekä

käytännön suunnittelulle. Menetelmä tarvitsee kuitenkin selkeät määränpäät ja tavoitteet, jotta kaikki voivat sitoutua niihin. (Heikkinen & Sivonen 2023, 1–4).

PDCA-sykliä on tarkasteltu menetelmänä erilaisissa ympäristöissä mm. oppimisen prosesseissa, oppilaitosten laatutyössä, suoritusten johtamisessa sekä prosessien kehittämisessä ja opintojen ja opintokokonaisuuksien kehittämisessä (Heikkinen & Sivonen 2023, 5). PDSA-sykliä voitaisiin hyödyntää myös muiden opetuksen prosessien kehittämiseen ja laadunarvioinnin esiin nostamiseen mutta myös oman osaamisemme kehittämisessä (Heikkinen & Sivonen 2023, 14–15). Näin ollen PDCA/PDSA-sykli näkökulmaa on luotettava käyttää myös valmentamisen näkökulmasta ammatillisessa kuntoutuksessa, johon opetustyö on verrattavissa. Kehittämistehtävässä toimintaa voidaan arvioida samanaikaisesti sekä sen päätyttyä, jotta voidaan joustavasti vastata organisaation, tilaajan (Kela) sekä NUOTTI-valmennuksen kuntoutujien tarpeisiin, kuten esimerkiksi NUOTTI-valmennukseen oppimisalustaan, palvelun auditointiin ja omaan valmennustyöhön liittyen. Opinnäytetyön kehittämistehtävän kivijalkoina pidetään PDCA/PDSA-syklin mukaisia vaiheita.

Ymmärrys erilaisista prosesseista toiminnan toteuttamisessa, ohjaamisessa, mittaamisesta sekä kehittämisessä on organisaation avain. Voimme paremmin tukea kuntoutujaa ymmärtämällä ensin omat prosessimme jatkuvassa muutoksessa. Tämä taas edellyttää organisaatioilta keskeneräisyyden sietämistä ja sen ymmärtämistä, että prosesseja tulee jatkuvasti arvioida ja kehittää (Heikkinen & Sivonen 2023, 1–3). Konstruktivistisesta näkemyksestä, yhdistelemällä teoreettista tietoa ja käytännön kokemuksia, voidaan laatia ratkaisu (Heikkinen & Sivonen 2023, 7). Tehtäväksi jää optimaalisen ratkaisun löytäminen (Heikkinen & Sivonen 2023, 6) annetuin kriteerein SYKkeen muodostamiselle valmennustyössä myös kehittyvässä ja muuttuvassa tulevaisuudessa. Tätä ratkaisua olen hakemassa kehittämistehtävän, teoreettisen tiedon ja kehittämissä päivässä muodostamani aineiston pohjalta tulevaisuuden toiminnan kehittämiselle. Samaa pohtii myös Salmisen ja Häikiön artikkeli ammatillisten näkökulmasta kuntoutumisen toimijuuden muodostumisessa (Salminen & Häikiö 2022, 18).

PDCA/PDSA-sykli muodostaa varsinaisen pohjan kehittämistehtävälle. Suunnitelmavaihe (plan) muodostuu organisaation tarpeen, keskeisten määrittelyiden kartoittamiselle ja tutkimusmenetelmien valinnalle. Tekeminen (do) painottuu kehittämispäivän toteuttamiseen. Tarkistaminen/opiskelu (check/study) painottuu aineistoon ja sen analysointiin. Vakiinnuttaminen (act) näkyy itse valmennustyössä, kehittämistehtävän johtopäätöksissä sekä analysoinnin tuloksissa. SYKkeen rakentaminen oli ensisijainen tavoite kehittämistehtävässä.

5.2 Kehittämispäivä

Valmentajien kehittämispäivä pidettiin 4.12.2023, ja PDCA/PDSA-syklin vaiheessa kehittämispäivä sijoittuu tekemisen vaiheeseen (do). Kehittämispäivän teemana oli uuteen NUOTTI-valmennuksen palvelukuvaukseen perehtyminen sekä aineiston muodostamiseen SYKkeestä. Valmennuspäivään osallistui 4 valmentajaa. Kehittämispäivään osallistuttiin M365 Teams-ohjelman kautta. Kehittämispäivä oli kaikille palkallista työaikaa. Kehittämispäivä oli suunniteltu yhdessä NUOTTI-palvelun palvelupäällikön kanssa kokonaiseksi työpäiväksi 8:00–16:00 taukoineen. Kaikki valmiudet päivän onnistumiseen oli varmistettu ennalta sekä tarvittaessa opastusta annettiin tilanteen mukaan. Aamupäivä oli uuteen palvelun kuvaukseen tutustumista ja tutkimuslupaan ja -etiikkaan liittyvää sisältöä. Loppupäivän aiheena oli toiminnallista tulevaisuustutkimuksen menetelmin toteutettuja ryhmätehtäviä. Kehittämispäivän osallistujat (3 valmentajaa ja 1 palvelupäällikkö) toimivat Spring House Oy:ssä Kelan NUOTTI-valmennuksen valmentajina. Kehittämispäivässä perehdyttiin yhteisesti uuteen Kelan NUOTTI-palvelukuvaukseen sekä oppimisalustaan. Oppimisalusta oli kaikille uusi ympäristö ja työväline palvelussa. Kehittämispäivän tarkoituksena oli myös oppimisalustan kriittisen tarkastelu ja valmentajien osaamisen sekä osallistamisen hyödyntäminen. Opinnäytetyön kehittämispäivä oli osallistavaa, yhteisöllistä ja ratkaisukeskeistä toimintaa.

Kehittämispäivässä ohjataan ja muistutetaan valmentajia koulutusaiheesta ja sisällöstä. Aiheeseen johdatellaan opinnäytteen rajauksen myötä. Aineiston keräämisen käytettävät toiminnalliset ja tulevaisuustutkimuksen menetelmät esiteltiin ennen kutakin ryhmätöitä. Osallistujat toimivat 3–4 hengen pienryhmänä. Osallistujia muistutetaan muodostuvan aineiston ja kirjaamisen tärkeydestä ja ettei tilannetta tallenneta.

Kehittämispäivässä syntyi tulevaisuustutkimuksen menetelmin aineisto SYKkeestä, jonka tuottivat NUOTTI-valmentajat itse. Opinnäytetyön aihetta käsiteltiin valmentajien kanssa, mutta suoranaisesti valmentajia ei opinnäytteessä havainnoitu ja tutkittu. Sen sijaan valmentajien tuottama aineisto on tutkimusaineisto, jonka hyödyntämiseen on pyydetty jokaiselta osallistujalta kirjallinen lupa. Aineiston omistaa opinnäytetyön tekijä.

5.3 Aineiston keruu tulevaisuustutkimuksen menetelmin

NUOTTI-valmennuksen valmentajilta kerättiin aineistoa toiminnallisia tulevaisuustutkimuksen menetelmiä soveltaen. Aineisto ja sen keruu on PDCA/PDSA-syklissä tekemisen vaihetta (do). Koska kehittämistehtävä perustuu tulevaisuuteen, sekä kehitetään uutta, jota ei ole entuudestaan olemassa (de Jouvenel 1967, 3–6), oli tulevaisuustutkimus menetelmien käyttö perusteltua kehittämistehtävälle. Tätä tukee myös Blinnikan näkemys aikaoirientoitumisen muodoista menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sidoksesta yhteiseen käsitykseen. Kehittämistehtävän menneisyys oli tuttua, nykyisyys oli tiedossa, mutta tulevaisuus on tuntematonta (Aikakäsitys tulevaisuuden tutkimuksessa s.a).

Tulevaisuustutkimuksen menetelmät olivat osa menetelmäopintojani Xamkissa. Skenaariotyöskentely pohjautuu morfologiseen analyysiin (käytetään myös nimitystä morfologinen skenaariomenetelmä (engl. *scenario modeling / building with morphological analysis, futures table and futures states*)) (Zwicky & Wilson 1969). Suomeksi käytetään mm. tulevaisuustaulukkomenetelmä-nimitystä (Aalto 2022, 319) ja Tulevaisuuden tutkimuskeskus käyttää skenaariomenetelmä-nimitystä (Tulevaisuus.fi s.a.). Metodit ovat yhteisöpedagogin ydinosaamista toiminnallisesti ja niillä pystytään myös saavuttamaan yhteisöllistä tiedon rakentumista. SYKkeen rakentumisella voi olla vaikutusta tiimin tietoisuuteen, yhteisiin käytänteisiin sekä työn tavoitteisiin. Metodeja perustelee aineiston keräämisen ”porukalla”, toiminnallisuuteen sekä substanssiin keskittyen. On mahdollista, että ilmapiirillä ja henkilökohtaisilla sekä ammatillisilla suhteilla oli merkitystä aineistoon. Tässä kohtaa pidetään oletuksena, että kaikki ovat voineet ja saaneet tasapuolisesti ja avoimesti vaikuttaa omalta osaltaan aineiston muodostumisessa, jossa jokainen huomioidaan

osana työryhmää. Vaikka tilanteessa keskustellaan, niin on tarkoituksenmukaista tuottaa tietoa digitaaliseksi aineistoksi, jota pystyy myöhemmin analysimaan ja käsittelemään esim. kirjoitetussa tai piirrettyssä muodossa.

Aineistoksi tavoiteltiin muodostuvan tekstiä, joka vastaa tutkimuskysymyksiin riittävästi sekä antaa näihin liittyviä ajatuksia valmennuksessa. Tavoitteena oli kerätä hiljaista tietoa ja osaamista koko tiimin käyttöön, ja osoitettua nämä aineistossa. Tiedon tuottaminen toteutetaan seuraavin menetelmin: skenaariotyöskentely, tulevaisuuspyörä, learning cafe ja heikot signaalit. Jokaisesta tutkimusmenetelmästä esitetään valmentajille ”kortti” (kuvat 6–9) joka kuvailee annetun tehtävän ja tavoitteen. Opinnäytteen tekijänä esittelin ja ohjasin tilannetta ja tehtävää, mutta en kirjoittanut ja päättänyt sisältöä. Menetelmät antavat mahdollisuuksia ajatuksille, joihin ei suoraan johdatella valmiilla kysymyksillä ja/tai ohjauksella. Tästä syystä suorien tutkimuskysymyksien esittäminen ei nouse esiin tehtävienannossa.

5.3.1 Learning Cafe

Learning Cafe-menetelmä on Juanita Brownin ja David Isaacsin 1995 kehittämä sosiaalinen piirikeskustelu. Menetelmällä on useita nimiä (The Word Cafe 2015, 2) ja on alkujaan World Café-niminen, ja sitä kuvaillaan strategiseksi dialogiksi. (The World Cafe 2015, 2; The World Cafe 2024). Menetelmä on lämmittelyä kehittämispäivän aineiston keräämiseen ja se on avattuna kuvassa 6.

Aiheen avaus

Ohje:

1. Kirjoita itsenäisesti postit-lapulle jokainen mieleesi tuleva asia joka voisi liittyä aiheeseen. Asia per lappu.
2. Niputtakaa kukin lappu samankaltaisten kanssa yhteen.
3. Otsikoi kukin lappu kuvailavalla otsikolla kukin erikseen.

Menetelmät – toiminnallisuus:

- Learning Cafe -menetelmä.
- Kesto noin 45min.

Tavoite:

Asian jäsentäminen ja konkretisoiminen. Rajaaminen. Yhteisen käsityksen /käsityksien muodostaminen.

Roolit:

Tane ohjaa tekemisen, valmentajat kirjoittaa ja päättää.

Kuva 6. Learning Cafe-menetelmän kuvaus henkilöstölle

Menetelmä tuottaa merkityksiä ja ratkaisuja asioille ja ongelmille, jotka voi syntyä vain yhteisön kokonaisvaltaisella ymmärryksellä. Menetelmää pystyy hyödyntämään erilaisille ja kokoisille ryhmille, jopa pienestä kahvipöytä keskustelusta hyvin suurille satojen ihmisten dialogille. Menetelmää ei kuitenkaan voi verrata tavalliselle kahvipöytäkeskustelulle, jossa keskustelu voi helposti kääntyä menneeseen. (Brown & Isaacs 2005, 4).

5.3.2 Tulevaisuuspyörä

Menetelmä nostaa esiin suoria ja oheisvaikutuksia halutusta ilmiöstä (Dufva 2018a; Nurmi s.a.) ja välillisistä vaikutuksista tulevaisuudessa (Sitra 2018) ja monista muista mahdollisuuksista ja haasteista (Glenn 2021, 1). Menetelmää avaa paremmin visuaalinen luonnos kuvassa 7.

Tutkimus

Ohje:

1. Kirjoita ympyrän keskelle **muutosilmiö** (1) jota haluat selvittää.
2. Primaariset (suorat vaikutukset) toiselle kehälle.
3. Sekundääriset (oheisvaikutukset) vaikutukset ulkokehälle.

Menetelmät – toiminnallisuus:

- Tulevaisuus -pyörä
- Kesto noin 45min.

Tavoite:

Uuden tiedon rakentaminen ja muodostuminen.

Roolit:

Tane ohjaa tekemisen, valmentajat kirjoittaa ja päättää.

Kuva 7. Tulevaisuuspyörä-menetelmän kuvaus henkilöstö

Menetelmä on alun perin Jerome Glennin 1970-luvulla kehittämä, tyypiltään käsitekarttaa muistuttava menetelmä, joka tuotetaan yhtenäisenä ryhmänä ja aivoriihenä strukturoidusti (Nurmi s.a.; Glenn 2021, 1–2).

5.3.3 Skenaariotyöskentely (=tulevaisuuspyramidi)

Menetelmä kuvailee neljää erilaista suuntaa: jatkuvan kasvuskenaario, katastrofiskenaario, paluu menneisyyteen-skenaario ja muutos mahdollisuus-skenaario (Skenaariomenetelmä työkaluna s.a). Tässä menetelmässä valmentajat visioivat yhdessä erilaisia skenaarioita. Menetelmä tuottaa mahdollisesti realistisia näkökulmia ja visioita tulevaisuudesta / tulevasta. Kuvassa 8 menetelmä on avattu kehittämispäivässä.

Tutkimus

Ohje:

1. Valitse yksi skenaario:
 1. "muuttumaton eli jatkuvan kasvun skenaario"
 2. "odottamattoman, globaalin talouslaman skenaario" (katastrofiskenaario)
 3. "Ympäristö skenaario" (paluu menneeseen)
 4. "Muutosmahdollisuuden skenaario"
2. Kirjaa skenaario annetulle alustalle
3. Kirjaa nykyhetkestä askeleet tulevaisuuteen.

Menetelmät – toiminnallisuus:

- Tulevaisuus pyramidi / skenaariot
- Kesto noin 60-90min.

Tavoite:

Vaihtoehtojen ja näkymien eroavuus. Realistisen todellisuuskuvan mahdollinen rakentuminen.

Roolit:

Tane ohjaa tekemisen, valmentajat kirjoittaa ja päättää.

Kuva 8. Tulevaisuuspyramidi-menetelmän kuvaus henkilöstölle

Menetelmä, josta löytyy edellä mainitut neljä skenaariomallia, on muodostunut Havaijilla 1990-luvun alussa. Mallien tarkoituksena on toimia ohjeellisena ja suuntaa antavina kuvauksina mahdollisesta tulevaisuuden suunnasta toimintaympäristön vaikutustekijät huomioiden. (Skenaariotyöskentelyn työkaluja s.a). Kriittisesti tarkasteltuna malli ei kuitenkaan anna parempaa ”ennustetta” ja tulevaisuus itsessään saattaa olla ongelmallinen (Inayatullah 1993, 239).

5.3.4 Heikot signaalit

Heikot signaalit-menetelmän pioneereina voidaan pitää Igor Ansoffia ja Graham T.T. Molitoria. He julkaisivat aiheesta varhain 1970-luvulla. Menetelmää kuvataan organisaation oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen tulevaisuuden näkökulmasta. (Hiltunen 2010, 49, 61). Menetelmällä on tarkoitus avartaa tulevaisuutta ja siinä voidaan ajatella olevan kolme osaa: asia tai ilmiö, signaali, joka kertoo asiasta ja tulkinnasta, miten asia ymmärretään (Dufva 2018b). Kuvassa 9 avataan tehtävänanto kehittämisspäivässä.

Tutkimus

Ohje:

1. Pohdi itsenäisesti millaisia "heikkoja signaaleja" voisi olla
2. Kirjaa signaalit annetulle alustalle.
3. Kommentoi ja reflektoi omia sekä muiden kirjaamia signaaleja.
4. Kirjaa pohdintoja alustalle.

Menetelmät – toiminnallisuus:

- Heikot signaalit
- Kesto noin 15-30 min.

Tavoite:

Heikkojen signaalien tunnistaminen sekä toimintaohjeet havaitessa. Toiminnan muutos.

Roolit:

Tane ohjaa tekemisen, valmentajat kirjoittaa ja päättää.

StaffPoint | Saima Soft | Spring House

Kuva 9. Heikot signaalit-menetelmän kuvaus henkilöstölle

Menetelmän osien sijaan tehtävänannossa on käytetty kevyempää ratkaisua, M365 WhiteBoardin aloita-lopeta-jatka-lomaketta, joka on yleinen ja retrospektiivinen koonti ylipäätään ilmiöistä, joita voitaisiin tunnistaa aiheesta. Kehittämispäivässä käytin tehtävän annossa tehtävästä "heikot signaalit" nimitystä mutta käytännössä teetin aloita-lopeta-jatka-lomakkeen.

5.4 Kehittämispäivässä tuotettu aineisto ja analyysit

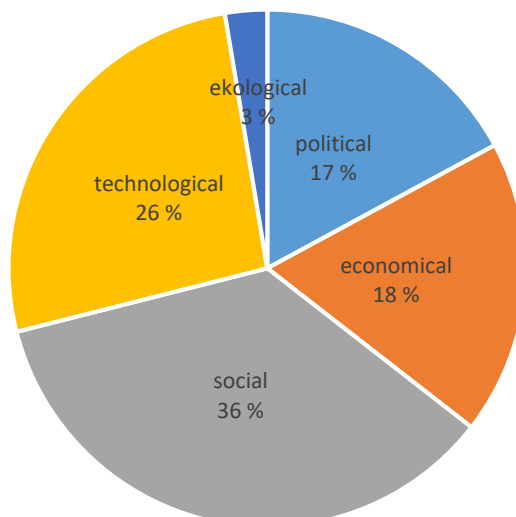
Kehittämispäivässä muodostuneen aineiston tavoitteena on antaa valmennukselle käsitys SYKkeestä ja tuottaa aineistoa valmennustyön tueksi organisaation toimintaan. Kehittämistehtävä on kulkenut PDCA/PDSA-syklin mukaisesti ja aineistolla haetaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Aineisto tuotetaan niin ettei siinä olisi suoria tunnisteita ihmisiin, vaan tieto on porukalla tehtyä ja mahdollisimman hyvin anonymisoitua. Aineisto siirretään Excel-taulukkoon tutkimusmenetelmittäin ja otsikoitain. Jokainen lause / lausekokonaisuus omana asianaan. Sarakkeet otsikoidaan ja aineisto tarkistetaan suodatustoiminnolla eheäksi ja yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Opinnäytteen tekijänä muodostan aineistosta ensin PESTE-analyysin kuvaamaan nykyistä toimintaympäristöä. Sen jälkeen kaksi CLA-mallia kuvaamaan mahdollista tulevaisuuskuva. Koska näiden muodostamisessa toimin itsenäi-

sesti, voi näkökulma mahdollisesti olla subjektiivinen. Jatkokehittämisen näkökulmasta, aineistoa voisi edelleen analysoida ja tutkia toiminnallisin ryhmämenetelmin, myös PESTE-analyysissä ja CLA-tulevaisuudenkuvin.

5.4.1 PESTE-toimintaympäristöanalyysi

Tulevaisuustutkimuksen menetelmin kerätty aineisto käsitellään PESTE-viitekehystä soveltaen, jotta ajatuskokonaisuutta tulevaisuudesta saataisiin kuviteltua ja muodostumaan vetovoimaksi, yhteiskunnallisen muutoksen virraksi (Mäkelä ym. 2022, 297–300, 310). PESTE-toimintaympäristöanalyysi muodostaa kokonaiskuvat tutkittavasta asiasta ja lyhenne muodostuu sanoista political, economic, social, technological ja environmental. Poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, teknologiset ja ympäristöön liittyvät teemat. PESTE-analyysi on alkuaan Francis Aguilarin kirjasta 1967 ja analyysistä on jalkautunut useita erilaisia nimiä / lyhenteitä (ETPS, PEST, PESTLE, PESTEC jne.) (Dufva 2022, 105, 107–108). Tässä opinnäytteessä käytän PESTE-analyysiä ja pyrin jaottelamaan aineiston analyysin mukaisesti eri teemojen alle. Teemoittelua haastaa (Dufva 2022, 111) se, että samaan asiaan voisi teemoitella useammankin teeman. PESTE:n kritiikkinä syntynyt Verge-malli (etnografinen tulevaisuuskehikko) teemoittelee ihmisen toiminnan näkökulmaa seuraavasti: määrittely, suhtautuminen, kytkeytyminen, luominen, kuluttaminen ja tuhoaminen (Dufva 2022, 109). Verge-malli ei ole täysin pois suljettu menetelmä opinnäytteessä ja tällöin aineisto mahdollisesti painottuisi enempi valmennuksen näkökulmaan kuin SYKkeeseen. Teemoittelulla pyritään jäsentämään aineistoa ja/tai löytämään aineistosta keskeisiä teemoja sekä toistuvuutta, ei kuitenkaan omia ennalta määriteltyjä teemoja (Kallinen & Kinnunen 2021; KvantiMOTV 2024). Jotta aineiston teemoittelu pysyy linjassa, pitäydyn nuorten kuntoutuksen, digitaalisen pedagogiikan ja SYKkeen näkökulmassa. PESTE-toimintaympäristön analyysi on avattu kuvaan 10 prosentteina. Prosentit muodostuvat aineiston asioiden (lause/lausekokonaisuus) määrän perusteella riippumatta aineiston keräysmenetelmästä.

Kuva 10. PESTE-analyysin prosenttiosuudet opinnäytteen aineistosta (N=76)

PESTE-analyysiä on avattu suurimmasta teemaryhmästä pienimpään teemaryhmään, josta muodostui järjestys STEPE. Kutakin teemaa pyritään kuvailemaan aineistosta sitaatein (KvantiMOTV 2024). PESTE-analyysiä voisi määrittellä PDCA/PDSA-syklissä tarkistamisen ja vakiinnuttamisen (check/study ja act) vaiheeseen.

Social – sosiaaliset teemat

Kuntoutuja asiakkaalla on vapautta valita ja vaikuttaa. Oppimisolusta vaatii siirtouttamista esim. palkkioin, mutta se samalla mahdollistaa samanarvoisuutta ja materiaalin saavutettavuutta mm. kielivalikolla. Responsiivisuus mahdollistaa valmennustyötä mutta mahdollisesti myös lisää kommunikoinnin tarvetta. Valmennus voi olla osalle kuntoutujista ja valmentajista yhteistä oppimismatkaa. Oppimisolustan materiaali ja sisältö on ajasta ja paikasta riippumattomasti saatavilla ja rakennettu asiakaslähtöisesti. Osa kuntoutujista voi kokea oppimisolustan saavuttamattomana. Oppimisolusta lisää mahdollisuutta itsenäiseen työskentelyyn mutta samanaikaisesti saattaa haastaa logistisissa siirtymissä sekä yhteysongelmissa. Oppimisolusta mahdollistaa kokoamaan vaikuttavuuden mittareita. Haasteina voi ilmentua kuntoutujakohtaisessa soveltumattomuudessa ja sitoutumisongelmissa. Valmentaja nähdään tässä näkökulmassa moderaattorina oppimisolustalla. Ohessa muutamia otteita aineistosta kuvaamaan teemaa.

Käytäntö varmaan opettaa matkan varrella myös valmentajaa...

Lisääntykö työtehtävät jos nuoret laittavat viestiä tapaamisten välissä liittyen alustan tehtäviin

Materiaalit asiakkaan käytössä tarpeen mukaan, ei sidoksissa nuottitapaamisten aikatauluihin

Valmentajista sisällöntuottajia (Moderaattori) alustalle

Technological – teknologiset teemat

Oppimisalustan käyttöön on asiakkaalla itsenäinen valinnanvapaus. Vapaus saattaa mahdollistaa aktivoitumista mutta samanaikaisesti lisätä eristäytyneisyyttä. Parhaimmillaan voidaan palveluntuottajana osoittaa olevamme ajan tasalla. Valmennusta voi heikentää riittämätön osaaminen ja laitteet sekä osaamisen todentaminen oikeaksi. Samanaikaisesti tulisi olla mahdollisuus perinteisempään työskentelyyn (sekä laiteriippumattomuuteen) ja näyttöpäätteiden responsiivisuuteen. Ensisijaista on sitouttaa työskentely yhteiseksi tekemiseksi ja oppimismatkaksi. Ohjauksen merkitys kasvaa aloituksessa ja sujussa sitouttaa sekä opettaa vastuullisuuteen. Digitaalisuuden ja tekniikan myötä myös valmennustyö kehittyy ja muuttuu enempi sisällöntuottajaksi. Ohessa aineistosta esimerkkejä teknologiseen teemaan.

Onko etätapaamiset/alustan käyttö aina nuorelle parasta. Jos palvelun tuo kotiin etäyhteyksin, jääkö kotoa poistuminen ja aktivoiminen vähemmälle?

Parhaimmillaan alustasta syntyy hyvä työkalu, joka osoittaa myös asiakkalle, että palveluntuottaja on ajan tasalla

Mitä hyötyä asiakkaalle on alustasta - todentaminen.

Luottamusta työntekijän ja asiakkaan välillä; kun on selkeää, että mihin ja miten alustaa käytetään

Alusta on kehitetty > koneelta puhelimelle > digi kehitty --> motivoituneet asiakkaat > luotto mullistukseen, valmentajien rooli kehittyy > valmennus sisällöntuottaja > automatisoitu palvelu

Economical – taloudelliset teemat

Nuoren kuntoutujan sitoutuneisuus korostuu taloudellisesta näkökulmasta. Oppimisolustalla 'palkkiot' kannustavat edistymään. Nykyisessä tilanteessa kuntoutujien toimintakyky nähdään kasvaneen ja johtaneen työllistymiseen varhaisen vaiheen palvelussa. Täten vaikutus kansantalouteen nousee myönteisenä. Nuorten kokemien haasteiden ei nähdä vähentyvän nykytilanteessa ja kohderyhmän palveluita lisääntyy. Katastrofiskenaariona palvelu hiipuu tai ohjautuu pelkästään oppimisolusta pohjaiseksi. Muutosmahdollisuutena nähdään asiakkaan sitoutuminen oppimisolustatyöskentelylle ja motivoituneen palveluun, jota arjen peruspilarit myös yhteiskunnassa ja kotona tukevat. Taloudellista teemaa kuvailee mm. seuraavat nostot aineistosta.

Pikku palkinnot tehtävätasolla etenemisestä?

Nuoret saavat apua riittävän ajoissa ja riittävästi jolloin työttömyys vähenee ja kansantalous lähtee nousuun

Asiakkaat huomaa omatoimisesti miten alusta auttaa > motivaatio kasvaa > myynti kasvaa > > >

Political – poliittiset teemat

Tietosuojaja ja -turva mahdollistaa ja altistaa samanaikaisesti yksityisyyden suojassa. Poliittiset linjaukset (nuorten ja kuntoutuspalveluiden) osalta horjuttavat toimintaympäristöä ja asiakasmääriä, ja jopa uhkaa työttömyydestä ammattilaisille. Paluu menneeseen näkökulma osoittaisi asiakasmäärän vilkastumista ja katastrofi skenaariona palvelua toteutettaisiin hyvinvointialueilla rekisteröidysti ja ilman monikanavarahoitusta. Muutosmahdollisuutena on toiminnan analysointi ja vaikuttavuuden seuranta, jossa ennakoidaan muutoksia valmennustyöhön. Tunnistetaan kriittisiä painopisteitä mm. väestön ja digitalisaation

kehitykseen ja mahdollisuuksiin, lainsäädäntöön ja kokonaiskuvaan. Poliittista teemaa nostaa aineistosta esiin seuraavat esimerkit.

Tietosuoja alustalla valmiiksi sisällön suhteen mietitty/tarkistettu, joten sen suhteen helppo käyttää.

Käytäntö näyttää ensi vuoden aikana, mitä tapahtuu; onko tarpeeksi asiakkaita palveluntuottajilla

NYT > Muutokset lainsäädännössä/rahoituksessa > Muutokset monikanavarahoituksessa > Palveluiden uudelleen organisointi > Sopimusohjaus (hyvinvointialueet)/ rekisteröintimenettely/palvelun loppuminen

Pohditaan mikä on toiminut ennen ja millaisia asioita toimivien mekanismien takana on ollut ja mitä toimia on tehty ja mikä näiden vaikuttavuus on ollut. Pyritään tarkastelemaan toimintaympäristöä ja ennakoimaan tulevia muutoksia ja tuolla perusteella turvaamaan riittävä tuki opiskelemaan/työelämään. Tunnistetaan kriittiset painopisteet: väestön kehitys, digitalisaation kehitys ja mahdollisuudet, lainsäädäntö sekä kokonaiskuva.

Ecological – ympäristöön liittyvät teemat

Valmennustyön osaaminen kehittyä alustapohjaiseen työskentelyyn, joka mahdollistaa ajansäästön sekä yhdenmukaisuuden. Ympäristö teemaa aineistosta kuvailee seuraavat esimerkit.

Löytyykö alustasta pohja opiskelu / työelämäsuunnitelmalle - mahdollinen ajansäästö ja yhteneväisyys? :)

Valmentajilla osaamista eri kentillä

5.4.2 CLA-tulevaisuuskuvat

PESTE kuvaa nykyistä toimintaympäristöä. Tulevaisuudenkuvaa esitetään aineistosta Sohail Inayatullahin CLA-mallilla (Causal Layered Analysis). Malli on systemaattinen tapa tulkita kerättyä aineistoa ja siten soveltuva tulevaisuustutkimusten yhteyteen (Mäkelä ym. 2022, 310; Aalto 2022, 289; Sitra 2024). CLA pyrkii yksinkertaisimmillaan luomaan visiota tuntemattomasta, joka on jo läsnä ja täydentämään menetelmänä muita tulevaisuustutkimuksen menetelmiä ja työkaluja (Aalto 2022, 290; Sitra 2024). Tämä perustelee menetelmän käyttöä opinnäytteen aineiston käsittelyssä myös siitä syystä, että kehittämistehtävän jatkumo PDCA/PDSA-syklin mukaan jatkuisi. CLA-malli on syntynyt kritiikkinä länsimaista maailman kuvaa vastaan ja tehdä nykyisyydestä merkittävä. Menetelmä vaatii myös määrättyä yleistiedon tasoa ja valmiutta, eikä siksi sovellu kaikkien käyttöön. Väärin käytettynä menetelmä saattaa synnyttää ainoastaan ongelmia. CLA-menetelmän kyky rikastuttaa tulevaisuuden tutkimusta on kuitenkin kiistatonta (Aalto 2022, 295–296). CLA-menetelmän tavoitteena on vapautua luovuutta kahlehtivista ennakko-oletuksista. CLA-menetelmä jakautuu neljään tasoon: litaniaan, systeemitasoon, maailmankuvaan ja myyttiin. (Aalto 2022, 290–292; Sitra 2024).

Aineiston käsittelyn ja havaintojen perusteella aineistossa toistuu muutamia keskeisiä teemoja. Näiden toistuvuus on laskettu ja tarkistettu aineistosta. Toistuvuuden etsinnässä löytyy aineistosta havaintojen perusteella seuraavia asiasanoja/teemoja: sitoutuminen (24 kpl), osaaminen (17 kpl), vaikuttavuus (12 kpl), digitaalinen kuilu (11 kpl), yhdenvertaisuus (4 kpl), saavutettavuus (4 kpl) ja tietosuoja (4 kpl). Teeman valintaan on vaikuttanut lauseen keskeinen viesti asiayhteydessään (menetelmä ja otsikko). Kahdesta vahvimasta aineiston toistuvuudesta muodostan kummastakin oman CLA-tulevaisuuskuvan. Kuva 11 koostuu ´sitoutumiseen´ liittyvästä aineiston toistuvuudesta. CLA-malli kuvastaa nykytilan tasot sekä vaihtoehtoisen tulevaisuuden tasot. Kuvassa 12 CLA-malli on koostettu ´osaamiseen´ liittyvästä toistuvuudesta.

CLA

	Nykyhetki	Vaihtoehtoinen tulevaisuus
Pintataso Ilmiötä yksinkertaistava yleistyys. Esimerkiksi lehtien otsikot tai kahvipöytäkeskustelun kommentit.	Mitä tapahtuu tai sanotaan nyt? Nuorten haasteet jatkavat kasvuaan tulevaisuudessa	Mitä tässä tulevaisuudessa tapahtuu tai sanotaan? Nuorella haasteita, mutta kuitenkin tahtoa kehittää omaa toimintaa; autetaan oikeiden työkalujen löytämisessä; alustalla itsenäinen työskentely?
Systeemi Ilmiöön liittyvien syiden ja seurausten kuvaus. Esimerkiksi sosiaaliset, taloudelliset ja poliittiset rakenteet, jotka ylläpitävät systeemiä.	Minkälaiset rakenteet ylläpitävät nykytilaa? NYT > Muutokset lainsäädännössä/rahoituksessa > Muutokset monikanavarahoituksessa > Palveluiden uudelleen organisointi > Sopimusohjaus (hyvinvoittaluuet/ rekisteröintimenettelypalvelun loppuminen)	Minkälaisia rakenteita tässä tulevaisuudessa tarvitaan? Pohditaan mikä on toiminut ennen ja millaisia asioita toimivien mekanismien takana on ollut ja mitä toimia on tehty ja mikä näiden vaikuttavuus on ollut. Pyritään tarkastelemaan toimintaympäristöä ja ennakoimaan tulevia muutoksia ja tuolla perusteella turvaamaan riittävä tuki opiskelemaan /työelämään. Tunnistetaan kriittiset painopisteet: väestön kehitys, digitalisaation kehitys ja mahdollisuudet, lainsäädäntö sekä kokonaiskuva.
Maailmankuva Arvot, intressit ja ajattelumallit maailmankuvan taustalla. Esimerkiksi millaisia uskomuksia ja asenteita on?	Mihin silloin uskotaan ja mitä arvostetaan? Lähtökohtaisena ajatuksena asioiden jatkuminen kuten tähänkin asti ja toiminnan suunnittelu/kehittäminen tätä ajatusta vasten.	Mihin tässä tulevaisuudessa uskotaan ja mitä arvostetaan? Alusta on kehitetty > koneelta puhelimelle > digi kehittyi -> motivoituneet asiakkaat > luotto mullistukseen, valmentajien rooli kehittyi > valmennus sisällöntuottaja > automatisoitu palvelu
Myytti Aiheeseen liittyvät vertauskuvat, kulttuuriset arkkityypit ja kertomukset, jotka ennemminkin tunnistetaan tunnetasolla kuin tiedetään todeksi.	Mitä myyttejä tai vertauskuvia tämä ilmentää? Tunnista olemassa olevia tai keksi uusi. Asiakkaille ei f2f tapaamisia, alusta matalakynnyksinen	Millainen myytti tai vertauskuva kuvaa tätä vaihtoehtoista tulevaisuutta? Valmentajista sisällöntuottaja (Moderaattori) alustalle

SITRA

LISÄOHJEET löytyvät osoitteesta <https://www.sitra.fi/caset/cla-eli-kriittinen-kerrosanalyysi/>

Kuva 11. CLA-tulevaisuuskuva sitoutumisesta

CLA

	Nykyhetki	Vaihtoehtoinen tulevaisuus
Pintataso Ilmiötä yksinkertaistava yleistyys. Esimerkiksi lehtien otsikot tai kahvipöytäkeskustelun kommentit.	Mitä tapahtuu tai sanotaan nyt? Uutena työkaluna moodle- alusta	Mitä tässä tulevaisuudessa tapahtuu tai sanotaan? Alusta on kehitetty > koneelta puhelimelle > digi kehittyi -> motivoituneet asiakkaat > luotto mullistukseen, valmentajien rooli kehittyi > valmennus sisällöntuottaja > automatisoitu palvelu
Systeemi Ilmiöön liittyvien syiden ja seurausten kuvaus. Esimerkiksi sosiaaliset, taloudelliset ja poliittiset rakenteet, jotka ylläpitävät systeemiä.	Minkälaiset rakenteet ylläpitävät nykytilaa? Lähtökohtaisena ajatuksena asioiden jatkuminen kuten tähänkin asti ja toiminnan suunnittelu /kehittäminen tätä ajatusta vasten.	Minkälaisia rakenteita tässä tulevaisuudessa tarvitaan? Kela osoittaa huomioineensa meidän ammattitaidon ohjaamalla asiakkaita SpringHouse Oylle.
Maailmankuva Arvot, intressit ja ajattelumallit maailmankuvan taustalla. Esimerkiksi millaisia uskomuksia ja asenteita on?	Mihin silloin uskotaan ja mitä arvostetaan? Päivitetään alustan sisältöä reaaliaikaisesti	Mihin tässä tulevaisuudessa uskotaan ja mitä arvostetaan? Valmentajilla osaamista eri kentillä
Myytti Aiheeseen liittyvät vertauskuvat, kulttuuriset arkkityypit ja kertomukset, jotka ennemminkin tunnistetaan tunnetasolla kuin tiedetään todeksi.	Mitä myyttejä tai vertauskuvia tämä ilmentää? Tunnista olemassa olevia tai keksi uusi. Löytyykö alustasta pohja opiskelu / työelämäsuunnitelmaa - mahdollinen ajansäästö ja yhteneväisyys? :)	Millainen myytti tai vertauskuva kuvaa tätä vaihtoehtoista tulevaisuutta? Käytäntö varmaan opettaa matkan varrella myös valmentajaa

SITRA

LISÄOHJEET löytyvät osoitteesta <https://www.sitra.fi/caset/cla-eli-kriittinen-kerrosanalyysi/>

Kuva 12. CLA-tulevaisuuskuva osaamisesta

Havaitusta toistuvuudesta voisi ehkä mahdollisesti päätellä SYKkeen keskeisiä teemoja, huolineen ja mahdollisuuksineen, niin kuntoutujan kuin valmentajan

jan näkökulmasta. CLA-mallien sisältö on valikoitu aineistosta suoraan, mitenkään sisältöä käsittelemättä. CLA-tulevaisuuskuvat ovat yksi mahdollinen toteutus kehittämispäivän aineistosta, joita voisi olla useita muitakin.

5.5 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

On keskeistä huomioida, että ammatillisessa kuntoutuksessa käsitellään mm. terveyttä koskevia tietoja, jotka ovat Tietosuojavaltuutetun toimiston mukaisesti erityisten henkilötietoryhmien käsittelyä. Lisäksi valmennukseen voi ohjautua ikärajojen puitteissa alaikäisiä kuntoutujia (Tietosuoja s.a.). Näillä on vaikutusta oppimisalustan sisältöön, toimintoihin sekä opinnäytetyön rajauksiin sekä valintoihin. Tietoturva on varmistettu mm. selvittämällä yrityksen johdolta kehittämistehtävän mahdollisista esteistä ja eettisistä kysymyksistä. Valmentajilta pyydetään eettinen suostumus osallistua tutkimukseen, jossa ei käsitellä henkilötietoja (TENK s.a.). Henkilötietojen käsittelyä (Tietosuojavaltuutetun toimisto) ei ole opinnäytteessä miltään osin.

Koska ammattilaiset käsittelevät työssä arkaluonteisia tietoja, on opinnäytteessä haluttu huomioida eettinen suostumus jokaiselta osallistujalta. Eettisiin toimintatapoihin on kehittämistehtävässä huomioitu, mihin, miksi ja miten aineisto kerätään. Myös opinnäytteen tekijän oma tausta on esitelty jokaiselle. Nämä kaikki vaikuttavat opinnäytteen etiikkaan. (Vilkkä 2021, 157; Hirsjärvi ym. 2014, 23–27). Muodostunutta aineistoa ei ole muutettu ja sen tulkinnessa on pyritty kunnioittamaan alkuperäistä tarkoitustaan. On kuitenkin tärkeä ymmärtää, että tutkijan oma kokemus ja käsitys on saattanut vaikuttaa lopputuloksiin (Vilkkä 2021, 94).

Menetelmä valintoihin on vaikuttanut tutkimuskysymykset sekä millaista tietoa etsitään. Saadun aineiston koko on pieni ja subjektiivinen, mutta aineisto antaa kuitenkin pienen toistuvuuden keskeisistä painopisteistä (Hirsjärvi ym. 2014, 179–186). Aineiston reliaabelius jää kevyeksi, aineiston ja tutkimukseen osallistuneiden pienen määrän vuoksi. Kasvattamalla aineistoa ja täydentämällä vertaisryhmällä aineiston laajuutta, voisi reliaabeliutta nostaa.

Kehittämistehtävän validiuteen on täydennettävää, mutta aineisto osoittaa validiutta. Kehittämistehtävää voisi kuvata tarkemmin mm. kestoineen ja

ympäristötekijöineen, toisaalta näitä on osittain rajattu kehittämistehtävän ulkopuolelle. Aineisto on pääosin tulevaisuustutkimuksen-menetelmin tuotettua ja näille soveltuvien menetelmien analysoitua. (Hirsjärvi ym. 2014, 231–233). Kehittämispäivää voi pitää validina ja tasavertaisena. On kuitenkin huomioitava että otos keskittyy vain yhden tiimin ja organisaation näkemykseen SYKkeestä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET TOIMEKSIANTAJALLE

Kehittämistehtävän aineistoa tarkastellessa toistuvat mm. sitoutumisen tuomat näkökulmat mahdollisuuksineen ja haasteineen. Sitoutumista edistävät teot tuleekin ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon. Tähän liittyen myös osaamisen tunnistaminen ja kehittäminen painottuu aineistossa. Saattaa ehkä olla mahdollista, että yhteistä ymmärrystä on tarpeen tavoitella niin yksilöllisesti kuin organisaatiotasolla SYKkeestä. Kehittämistehtävän aineisto nostaa myös esiin mm. yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden, tietosuojan ja digitalisaation näkökulmasta valmennuksen SYKkeestä. Kuten esimerkiksi digitaalisen pedagogiikan mahdollisuudet, kielellinen saavutettavuus ja automatisointi. Toisaalta mahdollinen tietosuojariski voi kasvaa. Nämä kaikki nousevat esiin ja toistuvat aineistossa.

PDCA/PDSA-syklin mukaisesti edetessä, herättää kehittämistehtävä ja aineisto uusia kysymyksiä. Mikä on alan tulevaisuuden painopiste ja suunta? Ollaanko nuorten työkykyasioiden visioinnissa ja suunnan kehittämisessä mukana? Miten tämä vaikuttaa liiketoimintaan? Miten SYKettä voidaan kehittää ja onko sitä tarpeen kehittää valmennustyössä? Näitä voidaan pitää erityisesti toiminnan suunnittelun ytimessä tulevaisuudessa. Jatkotutkimuksia voisi edistää esim. oppimisalustan ratkaisuihin, sitoutumisen keinoihin, osaamisen vahvistamiseen, valmennustyön kehittämiseen tai tiedolla johtamiseen liittyen.

Kehittämistehtävässä ja aineistossa nousee esiin myös digitaalinen kuilu. Pelko digitaalisesta osaamisesta ja osaamisen hyödyntämisestä. Mukaan lukien termien ja toiminnallisuuksien tuntemus sekä eheä hallinta. Näillä voi olla suora yhteys vertailtaviin ja vaikuttaviin mittaustuloksiin ja sitä kautta liiketoimintamahdollisuuksiin joihin on tarpeen kiinnittää huomiota.

Kehittämistehtävän tutkimuskysymykset olivat:

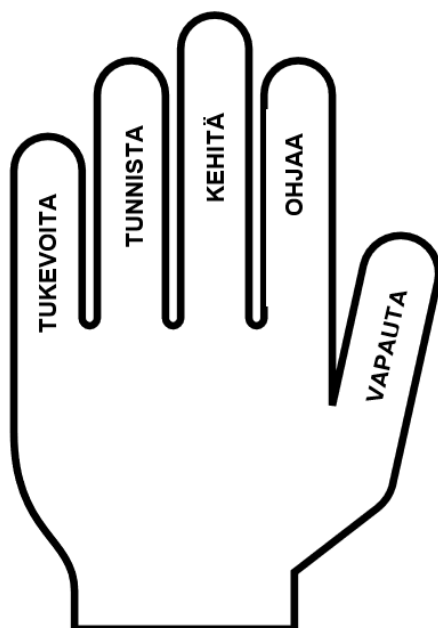
- Mitä sama yhtenäinen kuntoutuskokonaisuus tarkoittaa?
- Miten henkilöstö voi hyödyntää oppimisalustaa?
- Miten ”sama yhtenäinen kuntoutuskokonaisuus” muodostuu?
- Miten valmennustyössä sitoutetaan kuntoutuja oppimisalustaan?

Aineisto vastaa osittain tutkimuskysymyksiin. Kehittämispäivän aineistosta löytyy vastaus kahteen ensimmäiseen kysymykseen. Vastauksista voi päätellä hyödynnettävyyden myös laajemmin kuin vain digitaalisena toimintaympäristönä. SYKkeen muodostuminen nousee vastaus parhaiten esiin PESTE-toimintaympäristöanalyysissä. Neljäs kysymys sitoutumisen edellytyksistä toistuu kehittämistehtävässä ja aineistossa vahvimaksi, ja aineisto tukee tämän tutkimuskysymyksen selvittämisessä. PDCA/PDSA-syklin mukaisesti kehittämistehtävää tulisi jatkaa ja vakiinnuttaa PESTE-analyysin ja CLA-mallia hyödyntäen, jotta varsinaisiin konkreettisiin tuloksiin päästäisiin syvemmin.

Kehittämistehtävä ja aineiston analyysit kuvailevat nykytilaa ja valaisevat suuntaa tulevaisuudelle SYKkeestä työkykyvalmennuksessa ja nuorten kuntoutuksessa. Toimenpide-ehdotukset toimeksiantajalle (kuva 13) ovat kehittämistehtävästä ja aineistosta nousseita teemoja ja ´painopisteitä´. Ehdotuksissa kiteytyy yhteisöpedagogin ydinosaaminen ja opinnäytteen tulos PDCA/PDSA-syklin mukaisesti. Ehdotukset on suunnattu työntilaajan näkökulmalle aineistosta, mutta ne soveltuvat myös valmennustyötä tekeville.

Ehdotukset:

1. Tukevoita kokonaisarkkitehtuurin näkökulmasta vaikuttavuuden mittareita. Tämä mahdollistaa my dataa, big dataa, data-analytiikkaa ja tiedolla johtamista sekä kilpailukykyä, jo valmennuksesta alkaen. Tämä tuo perustaa SYKkeelle.
2. Tunnista digitaalisen kuilun tuomat haasteet ja kasvata digiosaamista tarpeiden mukaisesti, mukaan lukien määrittelyt ja terminologia, sekä sisäinen ja ulkoinen osaaminen. Tämä vahvistaa SYKettä.
3. Kehitä vetovoimaista ammatillisuutta valmennustyössä kokonaisvaltaisesti ja digimahdollisesti. Joustavuus huomioiden. Tämä tuo SYKettä konkreettisesti toimintaan.
4. Ohjaa toimintaympäristön suuntaa ja organisaation visiota. Fasilitoi linjauksia. Tämä ohjaa oikeaan suuntaan SYKettä.
5. Vapauta rajoitteet. Tunnista liiketoimintaa hidastavat tekijät ja tee muutosta rohkeasti kuunnellen. Tämä voimistaa SYKettä.

Kuva 13. Kokonaisvaltaisen SYKkeen edellytykset toimintaympäristöltä

On luotava mahdollisuuksia kuntoutujan omien toimintamahdollisuuksien vahvistamiselle, koska ne eivät synny itsestään, vaan edellyttävät riittäviä resursseja, tarpeita vastaavia palveluita ja joustavampia tapoja kuntoutuskäytäntöihin. (Salminen & Häikiö 2022, 26). Muutos tarvitsee myös visiota ja vaikuttavuuden mittaamista yhteistyössä (Ervasti ym. 2022, 10, 84–87). Näihin pystyisi osittain vastaamaan ammatillisen kuntoutuksen tarpeidenmukaisella valmennuksella ja digitalisoinnilla.

Opinnäytteessä ja kehittämistehtävässä on hyödynnetty aiemmin hankittua osaamisreppua mm. yhteisöpedagogin, psykologisen valmentamisen ja sosiaalipsykologian opinnoista sekä laajasta ammatillisesta työkokemuksesta työkykyvalmennuksessa ja digipedagogiikan parissa. Opinnäytettä voi hyödyntää niin yksilöllisellä tasolla kuin kollektiivisessa yhteisöllisessä tarkastelussa valmennustyön kehittämiseen.

Kiitos opinnäytetyön ohjaajille, tilaajalle, kehittämispäivään osallistuneille, kielentarkastajille, Sannalle, Hannalle ja Antille sekä kaikille muille matkan aikana ymmärrystä antaneille.

LÄHTEET

Aalto, H. 2022. Causal layered analysis (CLA) eli kriittinen kerrosanalyysi. Teoksessa Tulevaisuuden tutkimus tutuksi – perusteita ja menetelmiä. Turku: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto, 289–296. E-kirja. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-249-563-1> [viitattu 14.12.2024].

Aikakäsitys tulevaisuuden tutkimuksessa s.a. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tulevaisuus.fi/perusteet/aikakäsitys-tulevaisuuden-tutkimuksessa/> [viitattu 14.12.2024].

Brown, J. & Isaacs, D. 2005. The Word Café. Shaping our futures through conversations that matter. San Fransisco, USA: Berret-Koehler Publishers, Inc. E-kirja. Saatavissa: https://books.google.fi/books?id=Oqbjw1Z4_tYC&lpg=PP1&hl=fi&pg=PP1#v=onepage&q&f=false [viitattu 30.10.2024].

de Jouvenel, B. 1967. The Art Of Conjecture. Lontoo: Weidenfeld ja Nicolson.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt. 2024. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Avoindata.fi-verkkosivu. Tilastotietokanta. Päivitetty 24.1.2024. Saatavissa: <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/sosiaali-ja-terveydenhuollon-ammattihenkilot> [viitattu 31.8.2023].

Dufva, M. 2018a. Ratkaisujen skaalaus. Sitra. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/caset/tulevaisuuspyora/> [viitattu 10.11.2023].

Dufva, M. 2018b. Mikä on heikko signaali? Sitra. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/mika-heikko-signaali/> [viitattu 29.10.2024].

Dufva, M. 2022. Toimintaympäristön analyysi: PESTE ja sen variaatiot. Teoksessa Tulevaisuuden tutkimus tutuksi – perusteita ja menetelmiä. Turku: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto, 105–112. E-kirja. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-249-563-1> [viitattu 14.12.2024].

ePressi. 2019. Kela valvoo ostamiensa palvelujen laatua. WWW-dokumentti. Päivitetty 16.9.2019. Saatavissa: <https://www.epressi.com/tiedotteet/hallitus-ja-valtio/kela-valvoo-ostamiensa-palvelujen-laatua.html> [viitattu 14.12.2024].

Ervasti, J., Kausto, J., Leino-Arjas, P., Turunen, J., Varje, P. & Väänänen, A. 2022. Työkyvyn tuen vaikuttavuus. Tutkimuskatsaus työkyvyn tukitoimien työkyky- ja kustannusvaikutuksista. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:7. Helsinki: Valtioneuvostonkanslia. Sarjajulkaisu. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163779/VNTEAS_2022_7.pdf [viitattu 10.11.2023].

Finder s.a. Spring House Oy. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.finder.fi/Koulutukset+ja+koulutuspalvelut/Spring+House+Oy/Helsinki/yhteystiedot/436101> [viitattu 30.8.2023].

Finto 2024. Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu. Kansalliskirjasto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://finto.fi/fi/> [viitattu 9.11.2023].

Glenn, J. 2021. The futures wheel. The millennium project. Futures research methodology 3.0. ResearchGate GmbH. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://www.researchgate.net/publication/349335014_THE_FUTURES_WHEEL [viitattu 30.10.2024].

Goldkind, L., Pohl, B. & Wolf, L. 2023. Digital Discontents: Freedoms and constraints in platform social work. SW&S – Social Work and Society International Online Journal. Verkkolehti. Saatavissa: <https://ejournals.bib.uni-wupper-tal.de/index.php/sws/article/view/843> [viitattu 3.11.2023].

Heikkinen, K. & Sivonen, A. 2023. Kehitä ja kehity – PDSA-syklin mukainen jatkuva kehittäminen toteutuneissa oppimisprojekteissa. eSignals Research. Verkkolehti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021101450992> [viitattu 27.8.2023].

Hilma 2024. Yleistä julkisista hankinnoista. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/info/yleista> [viitattu 8.9.2024].

Hiltunen, E., 2010. Weak signals in organizational futures learning. Helsingin kauppakorkeakoulu. Johtamisen laitos. Acta Universitatis oeconomicae Helsingiensis, A, 365. Väitöskirja. Saatavilla: <https://aalto-doc.aalto.fi/items/35593471-b2ed-4670-8445-cfa9d0da1502> [viitattu 29.10.2024].

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2014. Tutki ja kirjoita. Porvoo: Tammi.

Inayatullah, Sohail 1993. From `Who am I?` to `When am I?` Framing the shape and time of the future. Teoksessa Futures 4/1993. Honolulu, USA: Butterworth-Heinemann Ltd., 235-253. Kokoomateos. Saatavissa: https://www.academia.edu/665074/From_who_am_I_to_when_am_I_Framing_the_shape_and_time_of_the_future [viitattu 29.10.2024].

Kallinen, T. & Kinnunen, T. 2021. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/> [viitattu 16.11.2024].

Kela. 2021. Kelan terminologinen sanasto. Etuuksiin liittyvät käsitteet, 6. laitos. Helsinki: Kela, Sanastokeskus TSK ry. E-kirja. Saatavissa: <https://www.kela.fi/documents/20124/410399/kelan-terminologinen-sanasto-6laitos-web.pdf/cc303a5e-ca70-24f2-b7fb-a82844b9ccb4?t=1667300945110> [viitattu 9.11.2023].

Kela. 2022. Kelan kuntoutustilasto 2021. Suomen virallinen tilasto. Sosiaaliturva 2022. Helsinki: Kela. E-kirja. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022042029736> [viitattu 23.10.2024].

Kela. 2023. Kelan kuntoutustilasto 2022. Suomen virallinen tilasto. Sosiaaliturva 2023. Helsinki: Kela. E-kirja. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023050239826> [viitattu 18.8.2023].

Kela. 2024. Nuotti -valmennus. Kelan kuntoutuksen palvelukuvaus 1.1.2024 & Palvelukuvaus palveluntuottajille. Yleinen osa. Nuotti-valmennus. Helsinki:

Kela. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kela.fi/documents/20124/915177/nuotti-valmennus.pdf/e726da73-a054-d69e-e481-2afb13b45904?t=1697112322560> [viitattu 23.10.2023].

Kela. s.a. Yhteistyökumppanit, kuntoutuspalvelut. Kela. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kuntoutuspalvelut> [viitattu 29.10.2023].

Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto. 2018. Helsinki: Opetushallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/6057811> [viitattu 14.12.2024].

KU55. 2024. Muutosilmoitus. NUOTTI-valmennus – valmentajan tiedot. Helsinki: Kela. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kela.fi/benefit-forms/KU55.pdf> [viitattu 31.8.2023].

KvantimOTV 2024. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/> [viitattu 16.11.2024].

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019.

Laki hyvinvointialueesta 29.6.2021/611.

Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15.7.2005/566.

Moodle s.a. Moodle community. Moodle Pty Ltd. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://moodle.org/> [viitattu 3.11.2023].

Mäkelä, M., Karjalainen, J. & Parkkinen, M. 2022. Tulevaisuuskuvat: merkitykset, roolit ja käyttötavat tulevaisuudentutkimuksessa. Kokoomateos. Kirja: Tulevaisuuden tutkimus tutuksi – perusteita ja menetelmiä. Turku: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-249-563-1> [viitattu 14.11.2024].

Nurmi, T. s.a. Tulevaisuuspyörä verstastyöskentelyssä. Tulevaisuus tutkimuskeskus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tulevaisuus.fi/menetelmat/skenaariotyoskentelyn-sovelluksia/osallistavat-menetelmat/tulevaisuuspyora-verstastyoskentelyssa/> [viitattu 30.10.2024].

Opetushallitus. 2018. Määräys. Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinnon perusteet. PDF-dokumentti. Päivitetty 15.3.2018. Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/perusteet/2432570/liitteet/c2af7590-4457-466b-98d2-6645b9fa648e> [viitattu 14.12.2024].

Salminen, J. & Häikiö, L. 2022. Kuntoutuminen toimintamahdollisuuksina – ammattilaisten käsitykset nuorten kuntoutujien toimijuudesta. *Kuntoutus* 45, 18-28. Verkkojlehti. Saatavissa: <https://journal.fi/kuntoutus/article/view/115396> [viitattu 3.9.2023].

Sitra. 2018. Tulevaisuuspyörä. WWW-dokumentti. Päivitetty 7.5.2028. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/caset/tulevaisuuspyora/> [viitattu 14.12.2024].

Sitra. 2024. CLA. WWW-dokumentti. Päivitetty 12.3.2024. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/caset/cla/> [viitattu 14.12.2024].

Skenaariotyöskentelyn työkaluja s.a. Tulevaisuus tutkimuskeskus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tulevaisuus.fi/menetelmat/skenaariotyoskentelyn-sovelluksia/skenaariotyoskentelyn-tyokaluja-2/> [viitattu 29.10.2024].

Skenaariomenetelmä työkaluna s.a. Tulevaisuus tutkimuskeskus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tulevaisuus.fi/menetelmat/skenaariotyoskentelyn-sovelluksia/osallistavat-menetelmat/tulevaisuuspyora-verstastyoskentelyssa/> [viitattu 14.12.2024].

Spring House. 2024. NUOTTI-valmennuksen oppimisalusta. Oppimisalusta Moodle. Helsinki: Spring House Oy. [viitattu 29.10.2023].

StaffPoint. 2023. Spring House Oy - merkittävää kasvua arjen muutoksilla. Spring House Oy. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.staffpoint.fi/staffpoint-konserni/konsernin-yritykset/spring-house-oy> [viitattu 14.12.2024].

STM. 2023. Ammatillinen kuntoutus. Sosiaali- ja terveysministeriö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://stm.fi/ammattillinen-kuntoutus> [viitattu 20.8.2023].

Tautiluokitus ICD-10. 2011. Suomalainen 3. uudistettu painos Maailman terveysjärjestön (WHO) luokitukselta ICD-10. Mikkeli: StMichel Print. E-kirja. Saatavissa: https://apta.fi/wp-content/uploads/2018/12/ICD-10_tautiluokitus.pdf [viitattu 14.12.2024].

TENK. s.a. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.tenk.fi/fi> [viitattu 10.11.2023].

The World Cafe. 2015. A quick reference guide for hosting world café. PDF-dokumentti. California, USA: The World Cafe Community Foundation. Saatavissa: <http://www.theworldcafe.com/pdfs/cafetogo.pdf> [viitattu 14.12.2024].

The World Cafe. 2024. History. The World Cafe Community Foundation. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://theworldcafe.com/about-us/history/> [viitattu 30.10.2024].

THL. 2023a. Tilastoraportti 472023. Terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstö 2020. Sosiaalipalvelujen henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2020. Suomen virallinen tilasto. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. WWW-dokumentti. Päivitetty 6.7.2023. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146824/Terveys-%20ja%20sosiaalipalvelujen%20henkil%c3%b6st%c3%b6%202020.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 1.9.2023].

THL. 2023b. ICF -luokitus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/icf-luokitus> [viitattu 14.12.2024]

Tietosuoja s.a. Erityisten henkilötietoryhmien käsittely. Tietosuojavaltuutetun toimisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tietosuoja.fi/erityisten-henkilo-tietoryhmien-kasittely> [viitattu 14.12.2024].

Tietosuojavaltuutetun toimisto. Mitä on henkilötieto? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tietosuoja.fi/mika-on-henkilotieto> [viitattu 14.12.2024].

Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot 2004–2021 s.a. Tilastokeskus. 11c3. Tilastotietokanta. Saatavissa: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_opiskt/stat_fin_opiskt_pxt_11c3.px [viitattu 6.11.2024].

Tulevaisuus.fi s.a. TOPI – tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaali. Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu, Turun yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tulevaisuus.fi/> [viitattu 3.11.2023].

Valtiovarainministeriö s.a. Digipalvelulaki. Valtiovarainministeriö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://vm.fi/digipalvelulaki> [viitattu 14.12.2024].

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuorento, M. & Terävä, K. 2014. Osatyökykyisen työssä jaksamisen ja työllistymisen tukeminen. Kirjallisuuskatsaus ja haastattelututkimus. Helsinki: Kuntoutussäätiö. E-kirja. Saatavissa: <https://julkaisut.kuntoutussaatio.fi/wp-content/uploads/osatyokykyisen-tyossa-jatkaminen.pdf> [viitattu 14.12.2024].

Ylistö S. 2015. Miksi työnhaku ei kiinnosta? Nuorten pitkäaikaistyöttömien työnhakuhaluttomuudelle kertomia syitä. Teoksesta Työelämän tutkimus, 13, 112-126. Helsinki: Työelämän tutkimusyhdistys ry. E-kirja. Saatavissa: <https://journal.fi/tyoelamantutkimus/article/view/87069> [viitattu 18.8.2023].

Zwicky, F. & Wilson, A. G. (toim.) 1967. New Methods of Thought and Procedure: Contributions to the Symposium on Methodologies. Berlin: Springer. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.swemorph.com/pdf/new-methods.pdf> [viitattu 14.12.2024].

KUVALUETTELO

- Kuva 1. Yksilökohtaisen kuntoutuksen kustannukset 2012 – 2022 (Lähde: Kela 2023, 10)
- Kuva 2. Kelan kuntoutuskustannukset ikäryhmittäin 2022 (Kela 2023, 52)
- Kuva 3. Työvalmentajien EAT opiskelijamäärät (Tutkintotavoitteisen koulutuksen opisk...)
- Kuva 4. Ammattioikeuksien lukumäärä (Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt 2024)
- Kuva 5. PDCA/PDSA-sykli (mukaillen Heikkinen & Sivonen 2023, 4)
- Kuva 6. Learning Cafe-menetelmän kuvaus henkilöstölle
- Kuva 7. Tulevaisuuspyörä-menetelmän kuvaus henkilöstö
- Kuva 8. Tulevaisuus pyramidi-menetelmän kuvaus henkilöstölle
- Kuva 9. Heikot signaalit-menetelmän kuvaus henkilöstölle
- Kuva 10. PESTE-analyysin prosenttiosuudet opinnäytteen aineistosta (N=76)
- Kuva 11. CLA-tulevaisuuskuva sitoutumisesta
- Kuva 12. CLA-tulevaisuuskuva osaamisesta
- Kuva 13. SYKkeen toimintaympäristön edellytykset

TAULUKKOLUETTELO

- Taulukko 1. Kelan kuntoutuspäätösmäärät vuonna 2022 (Kela 2023, 32)
- Taulukko 2. Kelan kuntoutujille maksetut kustannukset 2022 (Kela 2023, 58)
- Taulukko 3. Kirjallisuushaun tulokset Finna-palvelusta (liite 2)

KIRJALLISUUSHAUN TULOKSET FINNA-PALVELUSTA

Tutkimuksen bibliografiset tiedot	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja menetelmä	Keskeiset tulokset
TerOpe-hanke, Digipedagogiikan perusteet sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan koulutuksessa, 23.3.2020.	Opettajan materiaalit ja osaamisen kehittäminen.	Oppimateriaali	Digipedagogiikan perusteet sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan koulutuksessa.
Turun yliopisto, digipedagogiikan perusteet sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan koulutuksessa - opintojakson arviointi – Monimene- telmä tutkimus, Turku, marraskuu 2020, 87 sivua.	Arvioida digitaalisenä etäopetuksena toteutetun digipedagogiikan perusteet - opintojakson käytettävyyttä opetuksellisen, sosiaalisen ja kognitiivisen läsnäolon näkökulmasta.	Pro gradu, monimenetelmä mm. kirjallisuuskat- saus, monimenetel- mätutkimuksia, ta- paustutkimuksia, ky- selytutkimus, laadul- linen poikittaistutki- mus ja quasi-kokeel- linen tutkimus.	Oppimiskokemus kognitiivisen läsnä- olon tekijöiden toteu- tuessa heikommin.
TerOpe-hanke, Sosi- aali-, terveys- ja kun- toutusalan opettajien osaaminen ja sen kehittäminen, Oulu / Jyväskylä, 2019, 96 sivua.	Kehittää valtakun- nalliset ja kansainvä- lisesti vertailukelpoi- set soteku-opettajien osaamisvaatimuk- set, ja luoda osaami- sen kehittämisen malli opettajien suunnitelmalliselle, uran aikaiselle osaa- misen kehittymiselle Digipedagogiikan verkko-opintojakso ja digitaalinen osaa- misverkosto alan opettajille, opettajan- kouluttajille ja opis- kelijoille.	Tutkimusjulkaisu	Osaamismallia ja osaamisvaatimuksia voidaan hyödyntää terveystieteiden opettajankoulutuk- sen uudistamisessa valtakunnallisesti. Opettajien osaa- misen kehittäminen ta- pahtuu opettajan- koulutuksessa, kou- lutuspoliittisessa päätöksenteossa, koulutusorganisa- tioiden strategisella tasolla, opettajien osaamisen lähijohta- misessa sekä yksit- täisten opettajien ja opettajatiimien osaa- mista kehittävässä toiminnassa.
TerOpe-hanke, Sosi- aali-, terveys- ja kun- toutusalan opettajien osaaminen ja sen kehittäminen: osaa- vat opettajat yh- dessä!, Oulu, 2019, 96 sivua.	Kehittää valtakun- nalliset ja kansainvä- lisesti vertailukelpoi- set soteku (sosiaali-, terveys- ja kuntou- tus) -opettajien osaamisvaatimuk- set, ja luoda osaa- misen kehittämisen malli opettajien suunnitelmalliselle, uran aikaiselle osaa- misen kehittymiselle Digipedagogiikan verkko-opintojakso ja digitaalinen osaa- misverkosto alan	Kirja	Osaamismallia ja osaamisvaatimuksia voidaan hyödyntää terveystieteiden opettajankoulutuk- sen uudistamisessa valta- kunnallisesti. Opettajien osaa- misen kehittäminen ta- pahtuu opettajan- koulutuksessa, kou- lutuspoliittisessa päätöksenteossa, koulutusorganisa- tioiden strategisella tasolla, opettajien osaamisen lähijohta- misessa sekä yksit- täisten opettajien ja

	opettajille, opettajan- kouluttajille ja opis- keli-joille.		opettajatiimien osaa- mista kehittävässä toiminnassa
Turun yliopisto, So- siaali- ja terveysalan opettajien ja opetta- jaopiskelijoiden it- searvioitu digipeda- goginen osaaminen – Pilottitutkimus, Turku, 2020, 56 si- vua.	Tutkimuksen tarkoi- tuksena oli kuvata ja arvioida sote-opetta- jien ja opettajaopis- kelijoiden digipeda- gogista osaamista ja täydennyskoulutuk- sen yhteyttä osallis- tujen digipedagogi- seen osaamiseen.	Pro gradu, kvasikokeellista pre- post-testiasetelma ja OODI-mittari.	Täydennyskoulutuk- sella voidaan sanoa olevan yhteyttä osal- listuneiden digipeda- gogiseen osaami- seen.

EETTINEN SUOSTUMUS

Lähettäjä: Tauno Ahola <tauno.ahola@springhouse.fi>

Lähetetty: sunnuntai 3. joulukuuta 2023 16.38

Aihe: Eettinen suostumus

Eettinen suostumus osallistua tutkimukseen, jossa ei käsitellä henkilötietoja

Tutkimus: Saman yhtenäisen kuntoutuskokonaisuuden edellytykset.

Case: Spring House Oy:n Nuotti-valmennus.

Yhteyshenkilö: Tauno Ahola, 044 420 4305, tauno.ahola@springhouse.fi

Tutkimustiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta ja tietojeni käsittelystä siten, että henkilötietojani tai epäsuoria tunnisteita, joista minut voitaisiin tunnistaa, ei käsitellä. Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin keskeyttää osallistumiseni tutkimukseen milloin tahansa. Tutkimuksen keskeyttämisestä ei aiheudu minulle kielteisiä seuraamuksia.

Voit hyväksyä suostumuksen vastaamalla viestiin minulle sähköpostilla henkilökohtaisesti. Kopioi alla oleva lause ja lisää mukaan omat yhteystietosi /sähköpostin allekirjoitus.

Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani tutkimustiedotteen ja haluan osallistua tutkimukseen.

Ystävällisin terveisin:

Tauno Ahola

Palvelupäällikkö, Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus (TEAK)

Spring House Oy || Ruoholahdenkatu 14 || 00180 HELSINKI

044 420 4305 || vaihde (09) 726 2800

tauno.ahola@springhouse.fi || www.springhouse.fi

